

Joroinen

TALOUSARVIO 2025
ja
TALOUSSUUNNITELMA
2026–2027

Kunnanhallitus 9.12.2024
Valtuusto 16.12.2024

Sisällys

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
2. YLEISPERUSTELUT	5
2.1 Kuntastrategia.....	5
2.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	6
2.3 Talousarvion perustelut	11
2.4 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit.....	14
2.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	15
2.6 Talouden tasapainottaminen	16
2.7 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta, tilivelvolliset sekä toimivaltuudet.....	16
3. KÄYTTÖTALOUS.....	18
3.1 YLEISHALLINTO.....	18
3.1.1 Hallinto	18
3.1.2 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	19
3.1.3 Tietohallinto	21
3.1.4 Elinkeinotoimi	22
3.1.5 Konsernipalvelut.....	23
3.1.6 Maaseutuhallinto	24
3.2 SIVISTYSTOIMI	25
3.2.1 Sivistystoimen hallinto	25
3.2.2 Varhaiskasvatus.....	26
3.2.3 Perusopetus.....	28
3.2.4 Lukio.....	31
3.2.5 Kirjasto	32
3.2.6 Vapaa sivistystyö.....	33
3.2.7 Hyvinvointi.....	34
3.3 TEKNINEN TOIMI	37
3.3.1 Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	38
3.3.2 Kuntatekniikka.....	39
3.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	39
3.3.4 Maa- ja metsätilat	40
3.3.5 Rakennusvalvonta.....	41
3.3.6 Teknisen toimen projektit.....	42
3.3.7 Vesihuoltolaitos	42
4. TULOSLASKELMA	44
5. INVESTOINNIT	48
6. RAHOITUSLASKELMA	51

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Maailmanpoliittinen tilanne

Valitettavasti Venäjä jatkaa hyökkäyssotaansa Ukrainassa, ja tilanne on edennyt epäsuotuisasti ilman näkyvässä olevaa rauhanomaista ratkaisua. Levottomuudet Lähi-idässä ovat lisääntyneet, ja jännitteet kasvavat myös Aasiassa Pohjois-Korean avoimen Venäjä-tuen myötä. Tästä epävakaasta maailmanpoliittisesta tilanteesta huolimatta Joroisissa eletään talouden näkökulmasta ensi vuonna kohtuullisen vakaata aikaa.

Väestökehitys

Joroisten kunnan väestökehitys on vuonna 2024 jälleen kääntynyt negatiiviseksi. Lokakuun loppuun mennessä kuntaan syntyi vain 13 lasta, kun samaan aikaan kuolleisuus oli 49. Väestö väheni 19 henkilöllä, vaikka muuttoliike oli positiivista. Väkiluku on tällä hetkellä 4571 (lokakuu/24).

Päivitetty väestöennuste vuoteen 2045 asti tuo kuitenkin jonkin verran toivoa. Ennusteen mukaan Joroisissa on vuonna 2045 noin 3977 asukasta. Tämä on parannus aiempaan (2019) ennusteeseen, joka arvioi väkiluvun laskevan 3583:een vuoteen 2040 mennessä. Väestökehityksen haasteista huolimatta työllisyysaste Joroisissa on Pohjois-Savon toiseksi paras.

Palvelut ja tapahtumat

Kunnan palvelutarjonta säilyy vuoden 2024 osalta ennallaan, ja laadukkaat peruspalvelut pystytään turvaamaan. Matkailun osalta Bomila Resort Oy avasi ovensa kesällä 2024 ja tarjoaakin mm. tulevan kesän tapahtumiin liittyen laadukasta majoituspalvelua. Tuleva kesä onkin todellinen tapahtumakesä Joroisissa.

Kesän 2025 tapahtumatarjonta Joroisissa on monipuolinen ja vetovoimainen. Härkäfest saa jatkoa, tarjoten jälleen viihdettä ja elämyksiä paikallisille ja vierailijoille. Kahden vuoden välein järjestettävät Elävä Maaseutu-messut ovat osa elokuun ohjelmaa, houkutellen laajaa yleisöä maaseudun elinvoimaa juhlistavaan tapahtumaan. Vuoden 2024 onnistuneiden Musiikkipäivien pohjalta suunnitellaan laadukasta ohjelmistoa myös vuodelle 2025, mikä jatkaa kunnan kulttuuritarjonnan vahvaa perinnettä. Lisäksi Finntriathlon palauttaa Joroisten legendaarisen puolimatkan kilpailun, mikä tuo näkyvyyttä ja liikunnan iloa kesään.

Kehityshankkeet ja investoinnit

Joroisissa on käynnissä tai suunnitteilla merkittäviä kehityshankkeita, jotka edistävät kunnan elinvoimaa ja tarjoavat myös työllisyysmahdollisuuksia:

Joroisissa edistetään aktiivisesti kehityshankkeita, jotka vahvistavat kunnan elinvoimaa ja infrastruktuuria. "Kohti kehittyvää Huutokoskea" -hanke sai hankerahoituksen, mikä mahdollistaa alueen kehittämisen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi JTF-rahoituksella käynnissä olevat kaksi hanketta etenevät, ja niiden myötä Palviaisten bioterminaalien rakentaminen alkaa vuoden 2025 alussa. Kunnan matkailua ja liikkumismahdollisuuksia parantaa entisestään Saimaan reitti, Joroisten satamasta Kartanogolfille johtava ulkoilureitti lintutorneineen, jonka valmistuminen on suunniteltu myös vuodelle 2025.

Vuonna 2024 kaksi aurinkovoimalahanketta sai työ- ja elinkeinoministeriön tukipäätökset. Toteutuessaan nämä hankkeet työllistävät jopa 300 henkilötyövuotta ja tukevat erityisesti maanrakennusyrityksiä. Näiden lisäksi kuntaan suunnitellaan muita teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita, mikä tukee vuonna 2024 tehtyä strategiamuutosta, jossa Joroinen tavoittelee uusiutuvan energian edelläkävijyyttä.

Keski-Savon alueella on jatkossa hyvät edellytykset houkutella myös energiaintensiivistä teollisuutta, joka hyödyntää uusiutuvaa energiaa tai sen mahdollistamia puhtaita jalosteita. Tulevat vuodet ovatkin alueen päättäjille ja virkahenkilöille edunvalvonnan ja vaikuttamisen kannalta tärkeitä.

Valtakunnallinen näkökulma

Valtioneuvoston Itäisen Suomen ohjelma keskittyy kestäväen kasvun ja investointien edistämiseen, osaavan työvoiman varmistamiseen sekä turvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamiseen. Toivottavaa on, että ohjelmaan ohjataan riittävästi resursseja, jotta hyvät suunnitelmat toteutuvat myös käytännössä.

Työllisyyspalvelut ja kiinteistöstrategia

Vuoden 2025 alussa Keski-Savon työllisyysalue ottaa vastuun työllisyyspalveluista. Tämä näkyy Joroisissa parantuvina lähipalveluina, kun työllisyyspalvelut ovat saatavilla kunnanvirastolla. Lisäksi uusi aulapalveluhenkilö ja kaksi työllisyysohjaajaa aloittavat työnsä virastolla.

Samana vuonna päivitetään kunnan kiinteistöstrategia. Hyvinvointialueen siirtyessä vuokraamaan tiloja kiinteistöyhtiön kautta vuoden 2026 alusta selvitetään kunnan ja sen yhtiöiden omistamat kiinteistöt ja niiden käyttö.

Taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät

Useiden ylijäämäisten vuosien jälkeen Joroisten talous on vakaa, eikä voimassa ole talouden tasapainottamisohjelmaa. Vuoden 2025 budjetti tähtää noin 380 000 euron ylijäämään. Tulevien vuosien taloudelliset riskit liittyvät erityisesti työllisyysalueuudistukseen ja kuntien kasvavaan vastuuseen työttömyysturvasta.

Positiivisena näkymänä aurinkovoimalainvestointien odotetaan tuovan merkittäviä lisäverotuloja vuodesta 2027 alkaen. Tämä tukee kunnan mahdollisuuksia säilyttää taloudellinen vakaus, vaikka vuosi 2027 näyttäytyy ennakolta haastavana.

Yhteenveto

Kunta on nykyisellään vakaassa tilanteessa, ja tulevaisuus näyttää lupaavalta, mikäli vireillä olevat investoinnit ja hankkeet toteutuvat suunnitellusti. Uusiutuva energia, matkailu ja tapahtumat sekä vahvat peruspalvelut ovat avainasemassa Joroisten kehityksessä. Vaikka haasteita, kuten väestön vähenemistä ja työllisyysvastuiden kasvua, ei voi sivuuttaa, kunta on hyvissä asemissa kohdata tulevaisuuden haasteet ja hyödyntää tulevia mahdollisuuksia.

2. YLEISPERUSTELUT

2.1 Kuntastrategia

Joroisten päivitetty kuntastrategia 2022–2030 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 5.2.2024. Päivitetty kuntastrategia painottaa entistä enemmän uusiutuvan energian merkitystä. Strategia ohjaa kunnan kehittämistä monipuolisesti talouden, hyvinvoinnin ja elinvoiman näkökulmista.

Päämäärät

1. **Houkutteleva ja turvallinen ympäristö:** Joroinen tunnetaan paikkana, jossa on hyvä asua ja yrittää.
2. **Kestävä kehitys ja talous:** Toimintaa ohjaa kestävä talous ja yhteistyö, erityisesti Keski-Savon kuntien välillä.
3. **Palveluiden laatu:** Kunnan palvelut säilyvät korkeatasoisina ja saavutettavina.
4. **Hyvinvointi luonnosta:** Luonto, liikunta ja kulttuuri tukevat kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Strategiset linjaukset

- **Peruspalvelut:** Kunta järjestää palvelut kustannustehokkaasti itsenäisesti tai yhteistyössä lähikuntien kanssa.
- **Taloudellinen vakaus:** Pyritään ylijäämäiseen talouteen elinvoimaisen toimintaympäristön tukemiseksi.
- **Monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet:** Näitä ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Päivitetty strategiset kärkitoimenpiteet

1. **Uusiutuva energia:** Joroinen on tulevaisuudessa uusiutuvan energiantuotannon ja jatkojalostuksen edelläkävijä.
2. **Kehitetään taajamien viihtyisyyttä** ja mahdollistetaan kylien elinvoimainen kehitys.
3. **Edistetään henkilöstön hyvinvointia:** Työhyvinvointia tuetaan esimerkiksi koulutuksen ja laadukkaan esihenkilötyön avulla.
4. **Vahvistetaan omaa lukiota:** Parannetaan toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta ja vetovoimaa.

Strategian toteutus ja seuranta

Strategia toimii pohjana vuosittaiselle talousarviolle ja toimintasuunnitelmalle. Sen toteutumista seurataan keskeisillä mittareilla, kuten väkiluvulla, muuttotaseella, verotuloilla ja työllisyysasteella. Vuoden 2025 osalta tuleva valtuusto arvio kuntastrategian päivytystarpeita ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet syksyn 2025 aikana.

Arvot

Kunnan toiminnassa korostuvat **yhteistyökyky, yhteisöllisyys, turvallisuus, luonnon arvostaminen ja monipuolinen harrastaminen**. Strategia pyrkii myös vahvistamaan kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Talousarviovuoden strategiset tavoitteet

Vuonna 2024 päivitetty kuntastrategia ulottuu vuoteen 2030 saakka. Kuntalain mukaisesti strategiaa on kuitenkin tarkasteltava vähintään valtuustokausittain. Uusi valtuusto aloittaa kesällä 2025 ja saakin heti alkuun tarkasteltavaksi voimassa olevan strategian sekä arvioitavaksi mahdolliset kehittämistarpeet. Vuoden 2025 aikana nykyisen strategian osalta keskeisinä tavoitteina on konkretisoida ja jalkauttaa elinvoimaohjelman tavoitteita, päivittää kiinteistöstrategia sekä toteuttaa tulosalueiden käyttötalousosiossa tarkemmin määrittelmiä strategian tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä.

2.2 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Lainsäädäntöympäristö

Vuoden 2025 alussa TE-palveluiden järjestäminen siirtyy kuntien vastuulle, mikä on soteuudistuksen jälkeen yksi merkittävimmistä kuntien tehtävissä tapahtuneista muutoksista. Joroisten TE-palvelut järjestää Keski-Savon työllisyysalue, jossa isäntäkunta on Varkaus. Myös kotoutumislain uudistus tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Myös rakentamislain uudistus tulee voimaan 1.1.2025, minkä vuoksi kunnan rakennusjärjestys täytyy päivittää.

Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistaminen on käynnissä, ja uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027 alkaen. Valtionosuusuudistus on siis vaikuttamassa jo suunnitelmavuosien talouteen, mutta tässä vaiheessa ole vielä tiedossa uudistuksen vaikutuksia yksittäisten kuntien osalta. Sivistystoimen osalta on käynnissä oppimisen tuen uudistus, jossa muutokset ovat esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa astumassa voimaan 1.8.2025.

Kansantalous

Valtiovarainministeriön (VM) syksyn 2024 taloudellisessa katsauksessa kerrotaan epävarmuuden maailmantaloudessa kasvaneen viime kuukausina. Syynä tähän on ennen kaikkea ollut geopolitiittisten jännitteiden kiristyminen. Rahoitusmarkkinoiden levottomuus kesällä 2024 näyttäisi jääneen lyhytaikaiseksi, mutta protektionismin nousu keskeisten talouksien välillä voi hidastaa kasvua. Toisaalta hidastuva inflaatio ja laskevat korot kasvattavat reaalityloja monessa taloudessa. Talouskasvu painottuu yhä Yhdysvaltoihin ja nouseviin talouksiin. Euroalueen talouskehitys on vaatimatonta. Maailmantalous kasvaa vuonna 2024 3,1 prosenttia, ja kasvu hidastuu kolmeen prosenttiin vuonna 2025.

Samaisessa katsauksessa arvioidaan, että Suomen talous näyttäisi selättäneen taantuman. Bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja. Vuosina 2025 ja 2026 kasvu nopeutuu ja on 1,7 ja 1,5 prosenttia vuodessa. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja vuosien 2024–2026 ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson.

Kuntatalous

VM:n katsauksen perusteella kuntien tilanne näyttää tulevana vuosina menojen ja tulojen kasvavan epätasapainon vuoksi entistä haastavammalta. Kuntien menojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin.

Hintojen nousun lisäksi myös menojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen takia. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille.

Kulutusten kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Investointipaineita ylläpitävät muun muassa rakennuskannan ikä, muuttoliike ja vihreän siirtymän edellyttämät muutokset. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne korostaa kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Välttämättömiä investointeja on silti paljon, sillä kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta

laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuvia leikkauksia vuosina 2025–2027 mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastaa myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, vaikka niiden taso puolittuikin sote-uudistuksen yhteydessä. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntien kasvaviin menopaineisiin. Kuntien mittavat alijäämät vuosina 2025–2028 edellyttävät merkittäviä sopeutustoimia kunnissa tulevina vuosina. Alijäämät kasvattavat kuntien velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Alueelliset ja paikalliset kehitysnäkymät

Pohjois-Savon ELY-keskuksen tiedotteen (29.10.2024) mukaan Pohjois-Savon talouden ja työllisyyden näkymät ovat kääntymässä positiivisemmiksi haastavan vuoden 2024 jälkeen. Taantumun, korkeiden korkojen ja inflaation leimaama vuosi on hidastanut yritysten kasvua ja vähentänyt avoimia työpaikkoja, mutta ensi vuonna tilanteen odotetaan kohenevan. Työttömien määrän arvioidaan laskevan ja työllisyyden maltillisesti kasvavan talouskasvun mukana. Yritykset näkevät kasvavia mahdollisuuksia erityisesti teknologiateollisuudessa, uusiutuvassa energiassa ja vastuullisessa liiketoiminnassa, vaikka työvoiman saatavuus ja kustannustason nousu pysyvät keskeisinä haasteina.

Alueen tulevaisuutta vahvistavat elinkeinoelämän investointisuunnitelmat, joiden arvo vuosille 2024–2035 on noin 13,1 miljardia euroa. Myös uusiutuvan energian hankkeet ja vihreä siirtymä avaavat uusia kasvumahdollisuuksia, samalla kun matkailun ja maatalouden kehittäminen edistävät alueen talouden monipuolistumista. Rakennusallalla tilanne pysyy haastavana ainakin vuoteen 2025 asti, mutta korkojen lasku ja julkiset hankkeet voivat tukea alan elpymistä. Pohjois-Savon vahva tulevaisuudenusko pohjautuu erityisesti kestävän kehityksen ratkaisuihin ja elinkeinoelämän elinvoimaisuuteen.

Alueelliset kehittämishankkeet

Pohjois-Savossa panostetaan erityisesti uusiutuvan energian ja vihreän siirtymän hankkeisiin, jotka luovat alueelle merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Tuuli- ja aurinkovoimalat, biokaasulaitokset sekä synteettisen metaanin ja vedyn tuotanto ovat keskeisiä projekteja, jotka tukevat alueen kestäväää energiatuotantoa. Näitä täydentävät energiavarastointiin ja energiatehokkuuteen liittyvät kehittämishankkeet sekä kiertotalouden edistäminen. Nämä hankkeet eivät ainoastaan vähennä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, vaan myös tukevat uusien työpaikkojen syntymistä ja alueen talouden uudistumista. Myös Pieksämäelle rakentuva Niinimäen tuulipuista sekä suunnitteilla oleva Sarvikankaan tuulipuisto luovat elinvoimaa ja mahdollisuuksia puhtaan energian jatkoinvestointeihin.

Hankkeet, joissa Joroisten kunta on mukana, on esitetty yleishallinnon elinkeinotoimen tulosalueen osiossa.

Pohjois-Savon liiton ja kuntien osarahoittamina sekä Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimina on kolme (3) kehittämishanketta. Mittavin, rahoitukseltaan hieman alle 1 miljoonan euron hanke on Pohjois-Savon Uusiutuvan energian Master Plan -hanke, jossa selvitetään uusiutuvan energian jalostamismahdollisuuksia Pohjois-Savon alueella. Hanke jakautuu seutukunnittain, ja yksi sen osahankkeista toimii Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimana. Sujuvasti Savo -hankkeessa pyritään houkuttelemaan maakuntaan osaavaa työvoimaa ja LakeSaimaa 2.0 -hankkeella edistetään Saimaan alueen matkailua.

Elinkeinotoiminnan kehitys

Pohjois-Savon liiton Varkauden seutukunnassa Joroisten kunnassa ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia elinkeinotoiminnan kehityksessä. Joroisissa suunnitteilla olevat aurinkovoimalat luovat toteutuessaan elinvoimaa etenkin rakentamisen aikana. Ne myös mahdollistavat jatkojalostamisen sekä lisäävät potentiaalia uuden yritystoiminnan sekä uusien työpaikkojen syntymiseen. Suurimmat pk-yritykset jatkavat toimintaansa ja Joroisten yhteisöveron kehitys on ollut positiivinen. Kunta hoitaa elinkeinopalveluitaan yhteistyössä Navitas Kehitys Oy:n kanssa. Alla olevissa kuvissa on jaoteltu suurimpien yritysten toimialat sekä 9 suurinta työnantajaa työllistämisen sekä liikevaihdon perusteella.

Joroisten suurimmat toimialat yritysten lukumäärän mukaan. Lähde: Fonectan yritystiedot.

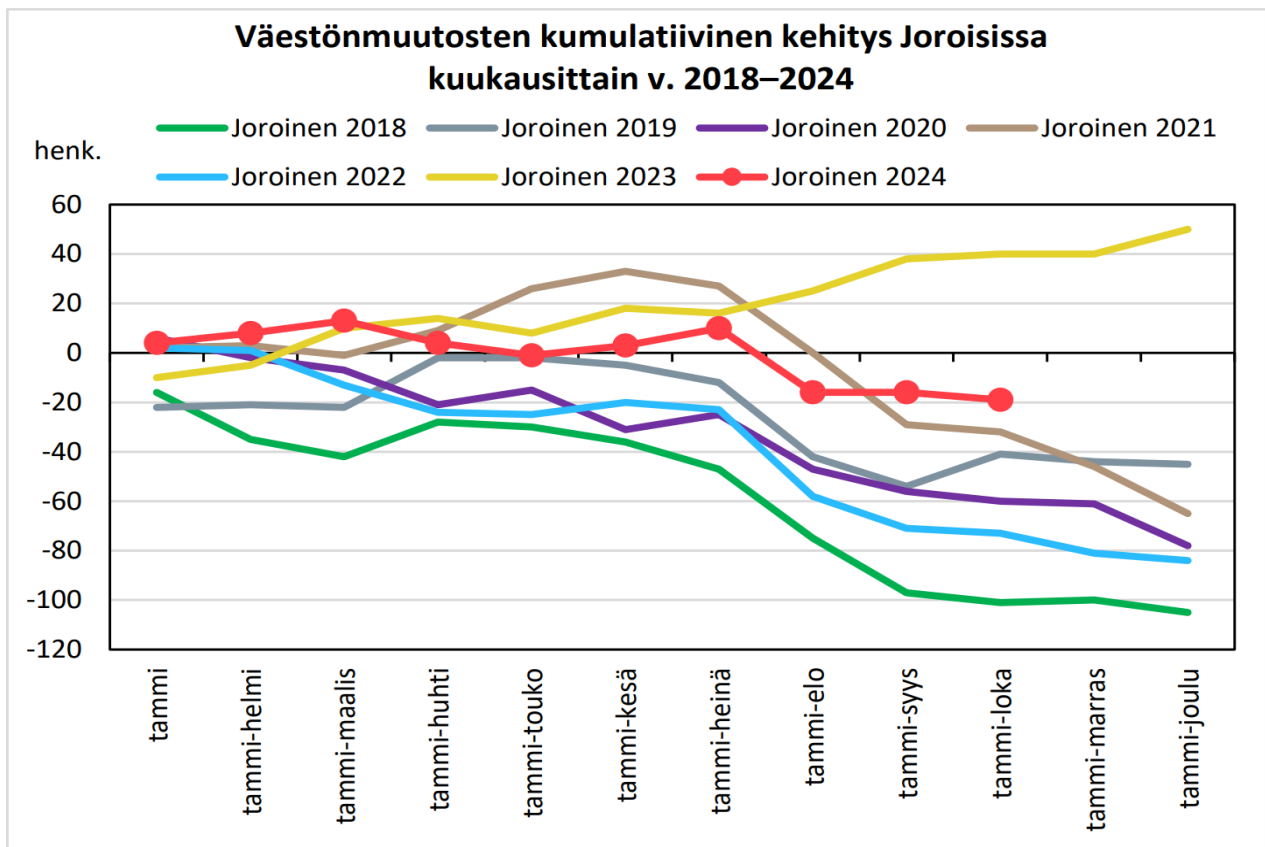
Yritys	Henkilöstö	Yritys	Liikevaihto (1000 e)
Famifarm Oy	138	Famifarm Oy	23 090
U-Cont Oy Ltd	43	Joroisten Oma osuuskunta	9 453
Jormet Oy	38	U-Cont Oy Ltd	8 513
OC-System Oy	32	Kuljetusliike Kaitaisten Kuljetus Oy	6 130
Kuljetus H. Hakala Oy	23	Jot Works Oy	4 544
Jot Works Oy	21	Jormet Oy	4 340
Taimisto Huutokoski Oy	20	Taimisto Huutokoski Oy	4 143
Joroisten Leipomo Oy	18	OC-System Oy	4 090
Veljekset Aholainen Oy	14	Kuljetus H. Hakala	2 206

Joroisten suurimmat työnantajat henkilöstön ja liikevaihdon perusteella. Lähde: Fonectan yritystiedot

Väestö ja asuminen

Pohjois-Savon liiton ennakkotietojen mukaan vuoden 2024 tammi-lokakuussa Pohjois-Savon väkiluku kasvoi 677 asukkaalla, ja kasvu jatkui toista vuotta peräkkäin. Kuitenkin Pohjois-Savon kunnista väkilukuaan tällä ajanjaksolla kasvattivat ainoastaan Kuopio (+1 576) ja Tuusniemi (+1) muiden kuntien kohdatessa väestön vähenemistä. Joroisten väkiluku laski tammi-lokakuussa 19 henkilöllä ja väkiluku lokakuun lopussa oli 4 571 henkilöä. Vuonna 2023 tapahtunut Joroisten väkiluvun kasvu näyttää jäävän poikkeukselliseksi, mutta väestön väheneminen on hillitympää kuin vuosina 2018–2022.

Luonnollinen väestönlisäys on negatiivinen kaikkialla maakunnassa eli elävänä syntyneitä on vähemmän kuin kuolleita. Pohjois-Savon kuntiin suuntautuva muuttoliike tasapainottaa tilannetta lukuun ottamatta Ylä-Savon seutukuntaa, jossa myös nettomuutto on negatiivinen. Muuttoliike kuitenkin ei riitä nostamaan kuntien väkiluvun kehitystä positiiviseksi muualla kuin Kuopiossa.

Väestönmuutoksen kumulatiivinen kehitys Joroisissa v. 2018–2024. Lähde: Pohjois-Savon liitto

Julkisesti myynnissä olevia asuntojen määrä on Joroisissa noussut ollen loka-marraskuun vaihteessa noin 65 asuntoa (vuonna 2023 n. 45). Merkittävää nousua selittää osaltaan ennakkomarkkinoinnissa oleva Rapolankadun rivitalohanke, johon kuuluu 10 asuntoa. Kunnalla on tarjolla kaavoitettuja tontteja rakentamiseen erityisesti kirkonkylällä, Kolpalla ja Liunalla. Kuntakonsernin omistaman asuntokannan lisäämiseen tai kuntajohtoiseen rakentamiseen ei ole erityistä tarvetta.

Työllisyystilanne

Joroisten työttömyysaste syyskuussa 2024 oli 7,8 %, mikä oli Pohjois-Savon toiseksi matalin työttömyysaste Siilinjärven (7,7 %) jälkeen. Koko maakunnassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli syyskuussa 10,2 %. Joroisten työttömyysaste on ollut vuosia Pohjois-Savon keskiarvoa alhaisempi.

Pohjois-Savon liiton aluetalousselvityksen mukaan Pohjois-Savon työllisyysaste on noussut tasaisesti vuodesta 2016 alkaen, lukuun ottamatta vuosia 2020 ja 2023, jolloin työllisyysasteet pysyivät edellisten vuosien tasalla. Vuonna 2023 työllisyysaste oli 72,2 %, mikä on alhaisempi kuin koko maan keskiarvo 73,6 %. Vuonna 2024 työttömien määrä Pohjois-Savossa on ollut edellistä kahta vuotta korkeampi. Työvoiman kysyntä on laskenut ja uusia avoimia työpaikkoja maakunnassa on ollut huomattavasti vähemmän kuin aiempina vuosina. Samaan aikaan on Pohjois-Savossa kuitenkin pulaa osaavasta työvoimasta, mikä on johtanut rekrytointiongelmien ja vähentänyt irtisanomisia, koska yritykset pyrkivät pitämään kiinni osaavasta henkilöstöstään.

Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma

Kuntastrategian kärkitoimenpiteenä on edistää henkilöstön hyvinvointia. Kunnanhallitus on päättänyt kunnan henkilöstöpolitiikasta 14.8.2023 § 140. Sen mukaan henkilöstöä koskevien tulevaisuuden tarpeisiin varaudutaan talousarvion yhteydessä päivitettävällä henkilöstösuunnitelmalla, jolla varaudutaan myös henkilöstön eläköitymiseen ja vaihtuvuuteen.

Syksyllä 2024 toteutetun henkilöstökyselyn perusteella kunnan henkilöstön työhyvinvointi parantui nyt kolmannen kerran peräkkäin. Kaikkien vastausten kokonaiskeskiarvo oli 4,0, mitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena. Erityisen hyvänä nähtiin esihenkilötyö, jonka arvio parantui niin ikään kolmannen kerran peräkkäin

tulokseen 4,2. Arvioinnissa on käytössä asteikko 1–5 ja samaa kysymyspatteristoa on käytetty vuodesta 2017 alkaen vertailtavuuden säilyttämiseksi.

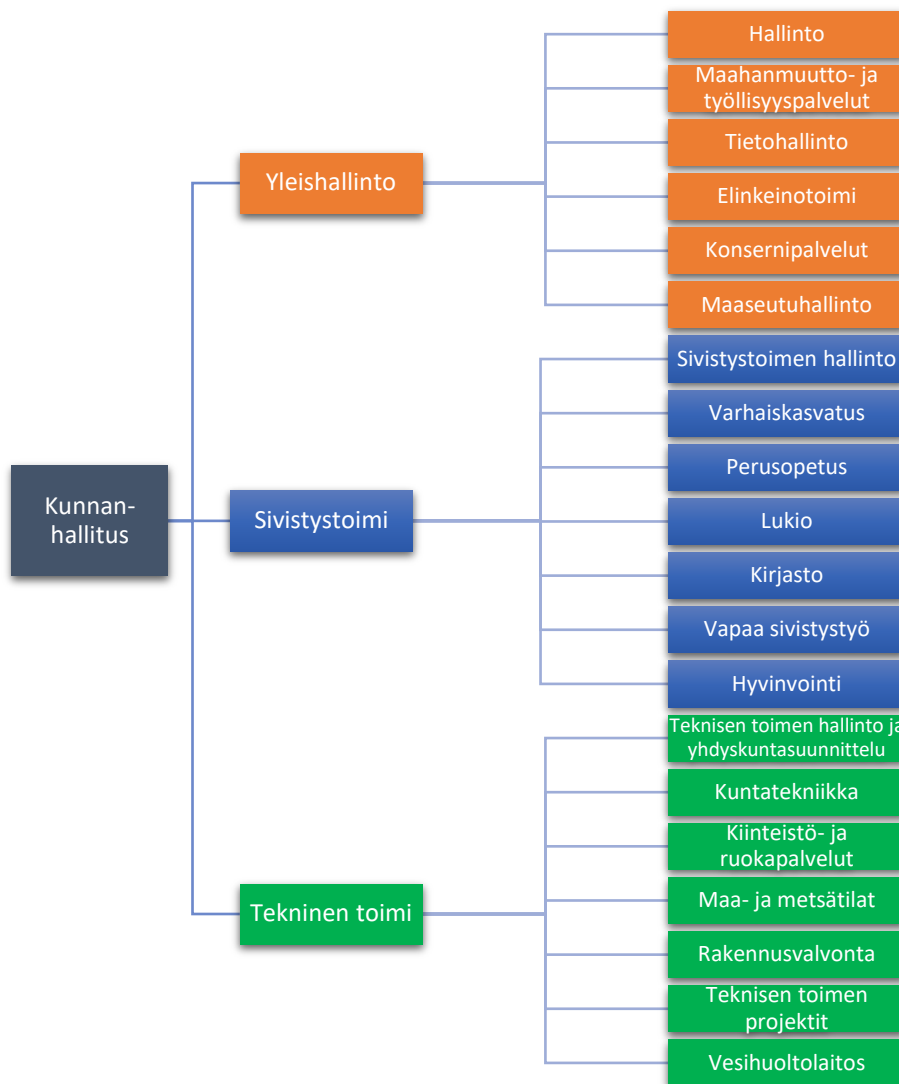
Vuoden 2025 henkilöstösuunnitelma on, että henkilöstön määrä ei olennaisesti muutu millään toimialalla. Talouden tasapainotusohjelmaa ei ole käynnissä. Rekrytointien yhteydessä arvioidaan huolellisesti resurssitarve, ja täyttöluvat vakituisiin tehtäviin myöntää kunnanhallitus.

Sivistystoimen osalta varhaiskasvatuksen johtamisjärjestely on varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman mukaisesti selvityksessä nykyisen viranhaltijan eläköityessä. Maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden osalta voidaan selvittää mahdollisuutta tehdä yhteistyötä tai palvelujen ostoa Keski-Savon työllisyysalueelta, mikä voisi tarkoittaa henkilöstön siirtymistä työllisyysalueelle.

Henkilöstön koulutus järjestetään koulutussuunnitelman pohjalta, ja koulutustarpeet kartoitetaan esihenkilön ja työntekijän välisissä kehityskeskusteluissa. Esihenkilötyötä tuetaan esihenkilöiden yhteisillä palaverilla.

Kunnan ja kuntakonsernin organisaatiomuutokset sekä kehittämistarpeet kuntien yhteistoiminnassa

Kunnan toimialat ovat yleishallinto, sivistystoimi ja tekninen toimi. Toimialat jakautuvat edelleen tulosalueisiin. Muutoksia kunnan hallinto-organisaatioon ei ole suunnitteilla.

Organisaatiokaavio: Kunnan toimialat ja tulosalueet.

Keski-Savon työllisyysalue aloittaa toimintansa vuoden 2025 alussa TE-palveluiden siirtyessä kunnille. Mittavasta valmistelutyöstä huolimatta oletettavissa on, että työllisyysalueen toiminnan käynnistyttyä todella

kuntien yhteistyö työllisyysasioiden osalta edelleen hioutuu ja kehittyy. Mahdollisuuksia yhteistoiminnan syventämiselle työllisyysalueella on maahanmuutto- ja kotoutumispalveluiden osalta.

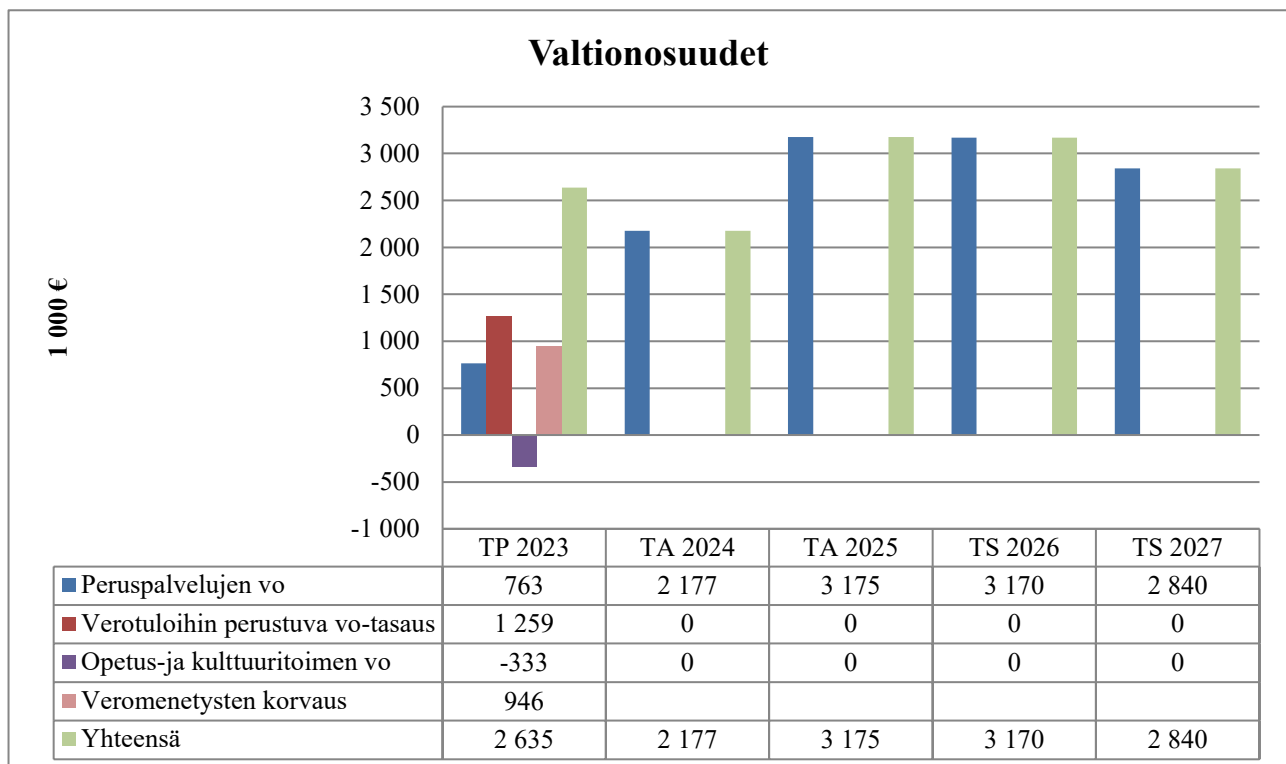
Kirjastonjohtajan työpanoksen hankkiminen Rantasalmen kunnalta on päättymässä. Rakennusvalvonnan järjestäminen yhteisesti Keski-Savon alueella on selvityksessä. Rakennusvalvonnan palveluita hankitaan Varkauden kaupungilta, kunnes Keski-Savon yhteinen rakennusvalvonta aloittaa.

Hyvinvointialue vuokraa kunnan omistamia tiloja palveluidensa järjestämistä varten ja käynnissä on siirtymäaika, jonka aikana kuntien omistamat sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastuslaitoksen tilat ovat siirtyneet lailla hyvinvointialueen vuokrattavaksi. Sote- ja pelastuskiinteistöt tulee yhtiöittää, jotta niitä voidaan siirtymäajan jälkeen vuokrata hyvinvointialueille, mikä vaikuttaa kuntakonserniin. Yhtiöittäminen tulee toteuttaa vuoden 2025 aikana.

2.3 Talousarvion perustelut

Talousarvion laadintaohje, sen toteuma ja arvioitu tulos

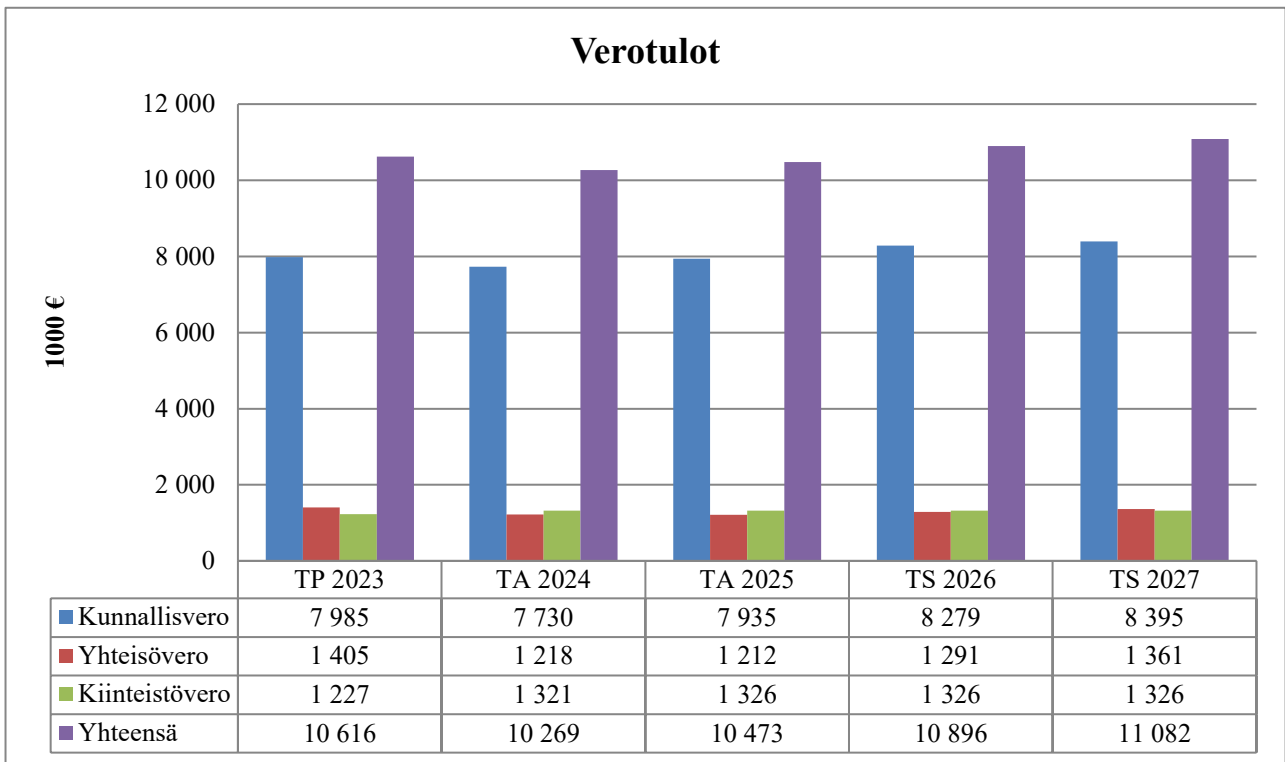
Kunnanhallitus antoi 12.8.2024 § 103 talousarvion laadintaohjeen, jossa lähtökohtana oli, että toimialan kokonaiskustannusten tulisi pysyä talousarvion 2024 tasolla. Valmistelussa on noudatettu laadintaohjetta, mutta sivistystoimen osalta tavoitteeseen ei kustannusten osalta päästy. Kyseisen toimialan osalta on huomioitava, että suurella osalla tulosalueista toiminta suunnitellaan lukuviuosittain kalenterivuoden sijaan, minkä vuoksi suuremmat vaikutusmahdollisuudet talouden osalta alkavat vasta syyskauden alusta. Vuoden 2025 tuloksen arvioidaan kuitenkin kokonaisuutena muodostuvan positiiviseksi, mutta talousarvioon sisältyy riskiä esimerkiksi työttömyysturvan kuntaosuuksien osalta.

Talousarviovuodelle 2025 valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton kuntien ennakkollisen valtionosuuslaskelman 23.9.2024 tiedoilla, jonka pohjana on käytetty VM:n valtionosuuslaskelmaa. Valtionosuuksien huomattava kasvu vuoden 2025 alusta alkaen johtuu TE-palveluiden siirtymiseen kunnille ja siihen perustuvaan valtionosuuteen. Suunnitelmavuoden 2026 valtionosuuksien on arvioitu säilyvän vuoden 2025 tasolla.

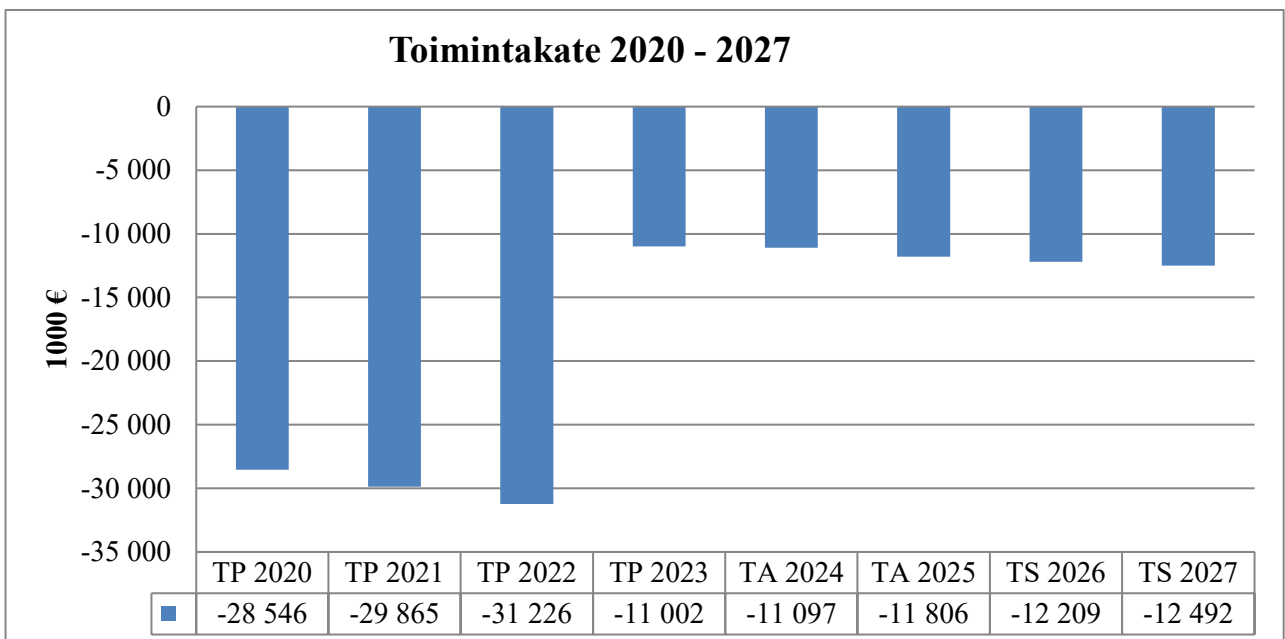
Valtionosuusudistuksen odotetaan tulevan voimaan vuoden 2027 alusta, ja kunnan ikärakenne huomioiden varaudutaan valtionosuuksien vähäiseen pienenemiseen. Joroisten kunnan valtionosuudet ovat tällä hetkellä

lähellä koko maan keskiarvoa. Arviota valtionosuusuudistuksen vaikutuksista yksittäisiin kuntiin ei ole vielä käytettävissä.

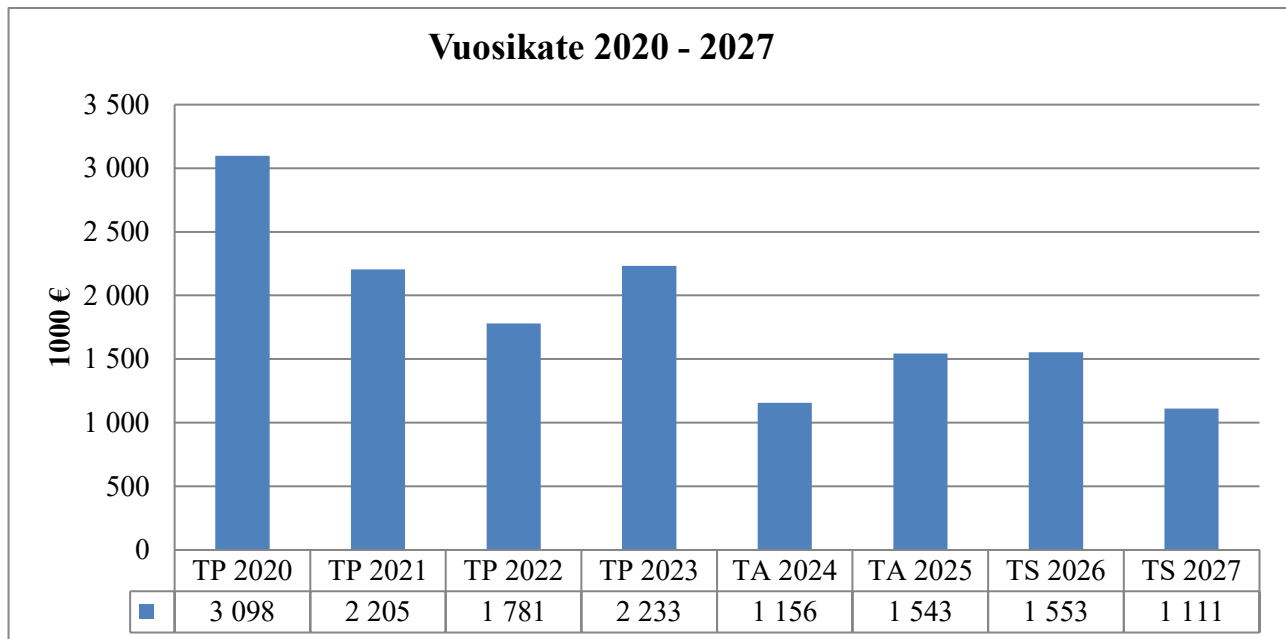
Uusimman Kuntaliiton veroennustekehikon (23.9.2024) perusteella Joroisten osuus verotuloista olisi n. 10,47 miljoonaa euroa vuonna 2025. Arvion mukaan verotulot kasvaisivat maltillisesti koko suunnitelmakauden ajan. Vuonna 2025 verotulojen arvioidaan olevan noin 200 000 euroa edeltävää vuotta enemmän. Valtuuston päätösten 11.11.2024 § 40 ja § 41 mukaisesti, tulo- ja kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2024 tasolla:

- tuloveroprosentti 8,60
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,50
- muiden kuin pääasiassa vakituisena asuntona käytettävien rakennusten kiinteistöveroprosentti 1,10
- voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10
- yleishyödyllisten yhteisöjen rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti 0,00

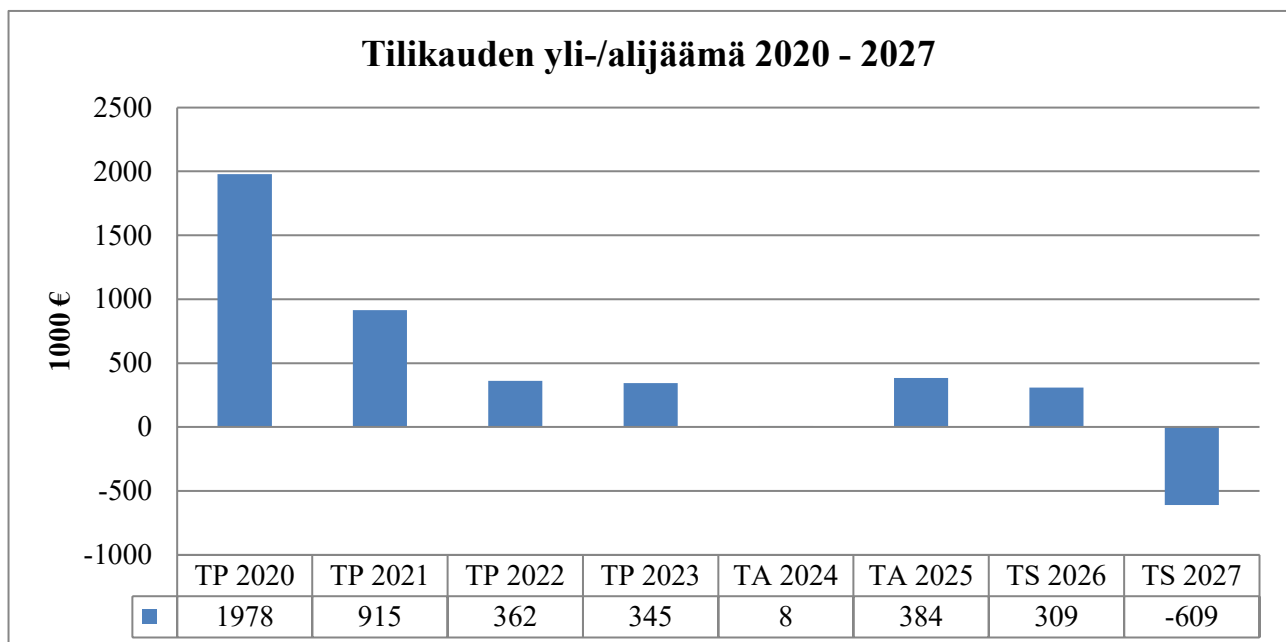
Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksella rahoitettavan osuuden toiminnan kuluista.

Tulojen ja menojen välisen tasapainon arvioidaan heikkenevän suunnitelmakaudella, koska kulujen arvioidaan nousevan tuottoja enemmän.

Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Talousarviovuonna vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot, joiden määrä on n. 1,16 miljoonaa euroa. Investointien ja lainanlyhennyksen rahoittamiseksi jää n. 380 000 € ja loput näistä menoista täytyy rahoittaa lainarahalla ja kassavaroilla.

Tuloksen arvioidaan muodostuvan positiiviseksi vielä vuosina 2025 ja 2026, mutta vuonna 2027 jäävän jo huomattavasti negatiiviseksi. Huomioitavaa on, että vuoden 2027 taloussuunnitelmavuodelle on varauduttu alaskirjaamaan urheilutalon tasearvo (n. 400 000 euroa). Vuosien 2025–2027 rahoitustoiminnan tuotot on

arvioitu maltillisesti. Tuloksen muodostumiseen voivat talousarviovuonna 2025 vaikuttaa negatiivisesti arvioitua suuremmat toimintamenot esimerkiksi työttömyysturvan kuntaosuuksissa, joihin vaikuttaa työllistämässä onnistumisen lisäksi yleinen kansantalouden tilanne. Negatiivisia vaikutuksia voi olla myös hyvinvointialueelta sote- ja pelastuskiinteistöistä saatavien vuokratulojen huomattava väheneminen. Positiivisesti suunnitelmakauden lopulla tulokseen voi vaikuttaa kiinteistöverotulojen kasvu, mikäli aurinkovoimahankkeita toteutuu, ja negatiivisesti valtionosuusudistuksen ennakoitua suurempi väheneminen.

Investoinnit

Talousarvion laadintaohjeen mukaan Talousarviovuoden 2024 kunnan peruspalveluihin ja sitä tukevaan infrastruktuuriin kohdentuvien investointien yläraja on 0,7 milj. €. Voimakkaasti vähenevän tulorahoituksen vuoksi poistojen määrä olisi saatava laskevaksi. Tämä tavoite ei kuitenkaan talousarviossa toteudu, vaan noin 2,6 miljoonan euron investoinneilla myös poistot kääntyvät lievään kasvuun. On kuitenkin huomioitava, että investoinneista 553 000 euroa on erilaisilla investointituilla toteutettavia investointeja ja näiden omarahoitusosuus on yhteensä 166 000 euroa. Pääomavuokramallilla vuokrattavia uusia kohteita rakennettaisiin 1 160 000 miljoonalla eurolla. Niistä odotetaan pääomavuokratuottoa, joka kattaisi myös poistot. Pääomavuokramallilla toteutettava investointi oli jo vuoden 2024 investointilistalla, mutta ei toteutunut vuoden 2024 aikana. Vesihuoltolaitoksen investointien osuus vuoden 2025 osalta olisi 300 000 euroa. Näin ollen ns. perusinfrastruktuuriin kohdentuviin investointeihin on varattu 575 000 euroa sekä edellä mainittu 166 000 euron omarahoitusosuus. Yhteensä 741 000 euron investointitaso ns. tuottamattomiin investointeihin on lähellä talousarvion laadintaohjeen tavoitetasoa.

2.4 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Menettely

Riskienhallinnan perusteiden mukaisesti sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät tiiviisti vuosittaiseen talousarvioprosessiin sekä toiminnan ja talouden seurantaan ja tilinpäätösprosessiin. Kunnan ja kuntakonsernin keskeisimmät riskit esitellään talousarvion yleisperusteluissa ja tulosalueet tarkastelevat keskeisimpiä toiminnallisia ja taloudellisia riskejään talousarviokirjan käyttötalousosassa. Hallintosäännön mukaan neljännesvuosittain laadittavat osavuosisraportit ovat riskienhallinnan seurantaraportteja, joissa tulosalueet päivittävät riskiarvionsa. Raportointivuosi päättyy tilinpäätökseen.

Kunnan keskeisimmät riskit

2020-luvun suuret uudistukset, sote-palveluiden siirto hyvinvointialueille vuoden 2023 ja sekä TE-palveluiden siirto kuntiin vuoden 2025 alusta, ovat muuttaneet ja muuttavat kunnan toimintakenttää merkittävästi. Sote-uudistuksen jälkeen verotulojen osuus kunnan kokonaistuloissa on kasvanut, jolloin suhdanteiden vaihtelulla on aiempaa suurempi vaikutus yksittäisille kunnille. Myös TE-palvelujen siirto kasvattaa suhdanneherkkyyttä menojen osalta. Tällöin kansallinen tai maailmanlaajuinen taloudellinen tilanne voi vaikuttaa entistä herkemmin kunnan taloudellisiin edellytyksiin järjestää ja rahoittaa palvelunsa.

Suunnitelmavuosien talouden arviointiin sisältyy huomattavasti epävarmuutta muun muassa käynnissä olevan valtionosuusudistuksen vuoksi. Yksittäisten kuntien osalta on olemassa riski valtionosuuksien merkittävistä muutoksista, mikä voi johtaa toimintaedellytysten huomattavaan heikkenemiseen. Valtionosuusudistuksen toteuttaminen on viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta, ja uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027 alkaen. Yleinen julkisen talouden heikko tila ja Suomen hidas talouskasvu näkyvät myös kunnan talouden riskinä, mikäli menot kasvavat tuloja nopeammin tai jos valtion talouden tasapainottamistoimet kohdistuvat kuntien talouteen menoja korottavasti.

Joroisten kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä on maltillinen, ja varsinkin hallinnollinen henkilöstöresurssi on kaikilla toimialoilla niukka. Mahdollisissa pidempiaikaisissa poissaoloissa tai yhtäaikaisissa henkilövaihdoksissa kunnan organisaatio on haavoittuvainen, vaikka sijaistamisjärjestelyitä on pyritty kehittämään. Päällekkäistä työtä tehdään minimaalisesti, mikä on taloudellisesti tehokasta, mutta kohottaa henkilöstöriskien vaikutuksia.

Yleisen maailmantilanteen ja turvallisuusympäristön tai maailmankaupan muutokset voivat heijastua koko Suomen ja siten myös Joroisten kunnan toimintaan. Mahdollisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi kustannustason huomattava nousu, hybridivaikuttamisen lisääntyminen ja ongelmat toimitusketjuissa. Myös kyberturvallisuusuhkien odotetaan edelleen lisääntyvän, ja riskien realisoidumisella voi olla suuri vaikutus koko kunnan kykyyn järjestää palveluitaan.

Tulosalueiden keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit on kuvattu käyttötalousosassa.

2.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kunnan ja kuntakonsernin osakkuusyhteisöt esitetään seuraavassa taulukossa:

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt			
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %
Tytäryhteisöt			
Asunto Oy Maavesi	Joroinen	76,19	76,19
JoWa Aviation Oy	Joroinen	60,00	60,00
Kiinteistö Oy Honkaura	Joroinen	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo	Joroinen	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Keski-Savon Jätehuolto liikelaitosky	Varkaus	11,40	11,40
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä	Kuopio	1,78	1,78
Osakkuusyhteisöt			
Asunto Oy Joroisten Paavalinkivi	Joroinen		35,75
Asunto Oy Joronrinne	Joroinen		28,89

Tavoitteet omistajanohjauksessa

Kaikkien konserniyhteisöjen tavoitteena on omalla toiminnallaan tukea kunnan strategian toteutumista.

Kiinteistö Oy Honkauran tavoitteeksi vuodelle 2025 asetetaan positiivinen toimintakate. Yhtiön tulos painunee edelleen negatiiviseksi poistojen vuoksi. Velvoitteeksi asetetaan, että yhtiö ei saa investointi- ja korjausohjelmansa vuoksi tai muutoin velkaantua siten, että se olisi vaarassa menettää oman pääomansa ja siten aiheuttaa omistajalleen kunnalle uutta pääomistarvetta. Kuntastrategian ja talousarvion lisäksi Koy Honkauran on toimittava voimassa olevan kiinteistö ja vuokra-asuntostrategian mukaisesti. Tavoitteeksi asetetaan vähintään 90 %:n vuokra-aste.

Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalossa sijaitsee kunnan keskusarkisto. Tavoitteena on, että arkistotilan kunto pysyy nykyisen kaltaisena, jotta kunnan keskusarkisto voidaan pitää kiinteistön tiloissa siihen saakka, kunnes rakennus puretaan. Sekä kiinteistöosakeyhtiön että kunnantaloon rakennuksen purkamisten valmistelua jatketaan.

Joroisten kunnan omistamat Asunto Oy Maaveden asunto-osakkeet on tarkoitus asettaa myytäväksi. Tavoitteena on, että asuntojen kunto pysyy tyydyttävänä, jotta myynti on realistista saada toteutettua.

Kunta asettaa JoWa Aviation Oy:n tavoitteeksi huolehtia siitä, että lentopaikan hallinnointi ja edelleen kehittäminen mahdollistaa nykyisen siviili-ilmailun sekä lentopaikan jatkokehittämisen.

Kuntakonsernin keskeisimmät riskit

Koy Honkauran ja As Oy Maaveden keskeisinä riskeinä on vuokra-asteen heikkeneminen, jolla voi olla huomattavia vaikutuksia yhtiöiden taloudelliseen kantokykyyn. Koy Joroisten Kunnantaloon osalta riskinä on

arkistotilan kunto. Myös maailmantilanteen äkilliset muutokset erityisesti Ukrainan tilanteen osalta voivat vaikuttaa asuntotarpeen ja vuokrausasteen merkittäviin muutoksiin, ja siten asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden toimintaedellytyksiin. JoWa Aviation pystyy nykyisellä rahoituksellaan huolehtimaan siitä, että harrasteilmailu on mahdollista. Lentopaikkayhtiön strategian mukaisen kehittämisen riskinä on rahoitusriski suurempien investointien toteuttamiseen. Mikäli perusinfraa lähdetään uusimaan, tulee siihen valtion rahoitusta.

2.6 Talouden tasapainottaminen

Joroisten kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Alijäämän kattamislaskelma	Tase 2023	Tasearvio 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät	7 778 321	8 123 541	8 131 510	8 515 486	8 824 383
Tilikauden yli-/alijäämä	345 220	7 969	383 976	308 897	-608 660

Vuosille 2021–2024 laadittu Talouden tasapainottamisohjelma II on päättynyt, eikä talousarviovuodelle 2025 tai suunnitelmakaudelle 2026–2027 ole voimassa talouden tasapainottamisohjelmaa. Talousarvion laadintaohjeessa toimialoja ohjeistettiin tekemään toimialansa sisällä taloutta tasapainottavia toimenpiteitä.

2.7 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta, tilivelvolliset sekä toimivaltuudet

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu kunnanjohtajan katsaukseen (1), jossa kunnanjohtaja esittää näkemyksensä kunnan toiminnan ja talouden kehityksestä. Sen jälkeen on käsillä olevat yleisperustelut (2), jossa esitetään keskeisimmät talousarviota ja taloussuunnitelmaa taustoittavat ja määrittävät. Käyttötalousoosassa (3) esitetään tulosalueen strategiasta johdetut tavoitteet, arvioidut tulot ja menot sekä arvioidaan riskit, joita tavoitteiden saavuttamiselle tai resurssien riittämiselle voi olla olemassa. Tuloslaskelmaosassa (4) arvioidaan kunnan ja kuntakonsernin tulonmuodostus. Rahoituslaskelmassa (5) osoitetaan, kuinka kunnan toiminta on tarkoitus rahoittaa. Liitteissä (6) on tarvittaessa varsinaista talousarviokirjaa täsmentäviä ja/tai laajentavia asiakirjoja.

Talousarvion rakenteen osalta noudatetaan soveltuvin osin Kuntaliiton suositusta Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma (Sari Korento & Marja-Liisa Ylitalo, ISBN 978-952-293-840-4 5. uudistettu painos, Suomen Kuntaliitto, Helsinki 2022).

Sitovuus ja seuranta

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Hallintosäännön mukaan talousarvio on sitova tulosaluetasolla.

Valtuustoon nähden sitovia ovat:

- käyttötalousoosassa tulosalueen toimintakate sekä toiminnalliset tavoitteet,
- investointiosassa investoinnit hankeryhmittäin nettoperusteisesti,
- rahoitusosan sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Konsernipalveluiden tulosalue tuottaa kunnan taloustilanteesta raportin kuukausittain ja toimialat seuraavat talousarvion toteutumista säännöllisesti. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan hallintosäännön määräämällä tavalla neljännesvuosittain.

Kunnanhallitus seuraa sijoitusstrategian toteutumista neljännesvuosittain. Raportoinnin lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat kunnan toimintaa ja taloutta osana normaalia toimintaansa.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielimen jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Toimielinten jäsenistä tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet. Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat talousarvion käyttötalousoissa vastuuhenkilöiksi nimetyt sekä esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

Talousarviossa annettavat toimivaltuudet

Talousarviolainaa voi ottaa enintään talousarvion rahoitusosan osoittamissa rajoissa. Lainojen laina-aika voi olla enintään 20 vuotta. Toimivalta talousarviolainan ottamiseen määrätään hallintosäännössä.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää tilapäislainojen enimmäismäärästä, ja kunnanjohtaja tilapäislainan ottamisesta. Tilapäislaina voidaan ottaa Kuntarahoituksen kuntatalousohjelmasta, markkinaehtoiselta luotonantajalta, konserniyhtiöltä tai kuntayhtymältä, jossa kunta on jäsenenä.

3. KÄYTTÖTALOUS

3.1 YLEISHALLINTO

Yleishallinnon tulosalueet ovat hallinto, maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut, tietohallinto, elinkeinotoimi, konsernipalvelut ja maaseutuhallinto.

Yleishallinto tuottaa tai järjestää kunnanvaltuuston ja -hallituksen palvelut sekä vaalit ja tarkastustoiminnan.

Yleishallinnon toimialaa johtaa talous- ja hallintojohtaja.

00015000 YLEISHALLINTO	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	1 020 178	756 124	930 100	821 582	785 517
TOIMINTAKULUT	-2 864 352	-2 674 150	-3 327 481	-3 176 066	-3 197 340
TOIMINTAKATE	-1 844 174	-1 918 026	-2 397 381	-2 354 484	-2 411 823
Poistot ja arvonalentumiset	-94 558	-4 077	-3 290	-3 135	-3 135
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 938 732	-1 922 103	-2 400 671	-2 357 619	-2 414 958

Perustelut:

Talouden kehitystä verrataan viimeisimmän tilinpäätöksen ja edellisen vuoden talousarviovalmistelun lukuihin. Arvioinnissa tulee kuitenkin myös huomioida käynnissä olevan talousarviovuoden tiedot. Kunnan taloudellisen tilanteen takia kustannusten kasvua on pyritty voimakkaasti hillitsemään. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti toimialojen tuli suunnitella talousarvionsa siten, että yleisestä palkkaratkaisusta huolimatta, kustannusnousua ei synny. Yleishallinnon talousarvion laadinnassa on kuitenkin otettava huomioon vuonna 2025 alkavan työllisyysalueen toiminta, johon on ohjattu myös valtionosuuksia sillä periaatteella, että syntyvät kustannukset korvataan. Ottaen huomioon, että kustannuksia on arvioitu syntyvän ostopalveluiden osalta Varkauden kaupungille n. 450 000 euroa sekä työttömyystukien kuntavastuitten takia n. 200 000 euroa, on yleishallinnon talousarvio talousarvion laadintaohjeen vaatimusta parempi. Työllisyysalueeseen tulevaa tulo-rahoitusta ei huomioida erikseen yleishallinnon tuloissa vaan tulot kirjautuvat valtionosuuksina kunnalle.

3.1.1 Hallinto

Palvelusuunnitelma:

Hallinnon tehtävänä on vastata valtuuston, kunnanhallituksen ja tarkastuslautakunnan toiminnasta sekä vaalien järjestämisestä. Keskeistä toiminnassa on hyvän hallintotavan mukainen valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta sekä vaalien luotettava järjestäminen. Lisäksi hallinnon tulosalueelle kuuluvat ay- ja työsuojelutoiminnan ja joukkoliikenteen järjestäminen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen.

Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Joukko- ja palveluliikenteen vastuuhenkilö: Rakennuttamis- ja hankintapäällikkö

Henkilöstöasioiden ja ay- ja työsuojelutoiminnan vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00015100 Hallinto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	225 115	21 100	13 200	8 352	16 404
TOIMINTAKULUT	-1 281 255	-1 085 181	-1 077 098	-1 044 148	-1 065 221
TOIMINTAKATE	-1 056 140	-1 064 081	-1 063 898	-1 035 796	-1 048 817

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Vaalikauden sujuva vaihdos	Kunta- ja aluevaalien huolellinen valmistelu ja toteuttaminen	Vaalien järjestäminen virheettömästi

	Luottamushenkilöiden koulutus tehtäviinsä	Tarjotun koulutuksen määrä ja kuntastrategiaseminaarin järjestäminen
Kunnanviraston arkistotilasta luopumisen edistäminen	Digitoitavan ja analogisena säilytettävän aineiston seulonta Digitointisuunnitelman laatiminen	Digitointikelpoisen aineiston seulonta Digitointisuunnitelman valmistuminen
Ajantasainen henkilöstöohjeistus tukee kunnassa työskentelyä ja esihenkilötyötä.	Henkilöstöohjeiden kokoaminen yhteen paikkaan helpottamaan tiedon löytymistä. Henkilöstöohjeen päivittäminen ja jalkauttaminen.	Henkilöstöohje koottu ja päivitetty. Henkilöstöohje aktiivisessa käytössä henkilöstöllä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kuten kaikissa pienissä yksiköissä, ovat henkilöstöriskit suuret ja henkilöstöresurssit rajalliset. Niukoilla henkilöstöresursseilla mahdolliset pienetkin poikkeamat vaikuttavat huomattavasti tulosalueen toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Vuonna 2025 järjestetään yhtä aikaa kunta- ja aluevaalit, ja vaalien toimittaminen oikein on keskeistä demokratian ja yleisen luotettavuuden kannalta. Kaksien vaalien järjestäminen samanaikaisesti ei ole vielä vakiintunut toimintatapa Suomessa. Toisin kuin valtiollisista vaaleista, kuntavaalien osalta ei makseta kunnille korvausta vaalien järjestämisestä, ja vaalien järjestäminen vaatii merkittävästi hallinnon resursseja alkuvuonna. Uusi valtuustokausi alkaa kesäkuun alussa, minkä vuoksi hallinnon resursseja vaaditaan vaalien järjestämisen lisäksi myös luottamushenkilöiden perehdytykseen.

Kunnalla on mittava paperiarkisto, ja kunnantalon purkaminen edellyttää arkiston siirtoa. Arkiston digitoimisen valmistelu on aloitettu, mutta varsinaiselle digitointityölle ei ole varattu määrärahaa talousarvioon suunnitelman keskeneräisyyden vuoksi. Suunnitelman valmistuttua ja kustannusarvion tarkennuttua tulee määrärahat tarvittaessa varata talousarviomuutoksella.

Sote-uudistuksessa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelut siirtyivät hyvinvointialueille ja kuntien omistamat tilojen osalta hyvinvointialue toimii tiloissa vuokralla. Siirtymäkauden jälkeen kyseisten vuokrattavien tilojen tulee olla kuntalain mukaan yhtiötetty. Vuoden 2025 aikana tulee valmistella ja toteuttaa sote- ja pelastuskiinteistöjen yhtiöittäminen, ja yhtiöittämisselvityksen laatimiseen on varauduttu hallinnon talousarviossa.

3.1.2 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Maahanmuuttopalvelut tarjoavat tukea maahanmuuttajille kotoutumisessa ja sopeutumisessa paikalliseen yhteisöön ja työelämään. Palveluihin sisältyvät henkilökohtaiset kotoutumissuunnitelmat palvelutarpeen mukaan, neuvonta arjen asioissa, kuten asumisessa ja koulutuksessa. Maahanmuuttopalvelut tukevat maahanmuuttajia myös työllistymisessä ja luovat aktiivisesti yhteyksiä paikallisiin yrityksiin, edistäen heidän työllistymismahdollisuuksiaan alueella. Palveluilla pyritään helpottamaan maahanmuuttajien integraatiota ja tukemaan heidän aktiivista osallistumistaan yhteiskuntaan.

Työllisyyspalveluiden lakisääteiset palvelut tuottavat vuoden 2025 alusta Keski-Savon työllisyysalue. Tehtävänä on tukea työllistymistä ja tarjota kattavia palveluita työttömille työnhakijoille, tavoitteena työllistymisen edistäminen ja työmarkkinoille integrointi.

Vastuhenkilö: Hallintopäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015200 Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	120 211	146 086	249 443	175 600	125 600
TOIMINTAKULUT	-414 425	-532 865	-1 122 233	-1 081 210	-1 074 853
TOIMINTAKATE	-294 213	-386 779	-872 790	-905 610	-949 253
Poistot ja arvonalentumiset	-2 068				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-296 281	-386 779	-872 790	-905 610	-949 253

Maahanmuuttopalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	192 866	72 336	214 203	150 100	100 100
TOIMINTAKULUT	-161 001	-81 978	-119 861	-111 172	-102 509
TOIMINTAKATE	31 865	-9 642	94 342	38 928	-2 409

Maahanmuuttopalveluiden TP 2023 luvut sisältyvät sitovalla tasolla hallinnon lukuihin. Tähän taulukkoon laitettu vertailutiedoksi.

Työllisyyspalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	120 211	73 750	35 240	25 500	25 500
TOIMINTAKULUT	-414 425	-450 887	-1 002 372	-970 038	-972 344
TOIMINTAKATE	-294 213	-377 137	-967 132	-944 538	-946 844
Poistot ja arvonalentumiset	-2 068	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-296 281	-377 137	-967 132	-944 538	-946 844
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-296 281	-377 137	-967 132	-944 538	-946 844

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit
Vahvistaa maahanmuuttajien työllisyyden edistämistä	Yhteistyön vahvistaminen paikallisten yritysten kanssa, jotta voidaan lisätä maahanmuuttajien työllistymismahdollisuuksia. Parannetaan maahanmuuttajien työmarkkinoille pääsyä tarjoamalla työllistymistä tukevia palveluita kuten mentorointia ja työharjoittelumahdollisuuksia.	Maahanmuuttajien työllisyysprosentti verrattuna kunnan kokonaisväestön työllisyysasteeseen.
Työllistymisen kestävyys	Säännöllinen seuranta kuinka moni työnhakija on onnistunut työllistymään pysyvästi ja kuinka pitkäaikaiseksi työsuhteet ovat muodostuneet.	Työllistyneiden työnhakijoiden osuus, jotka ovat edelleen työssä 6 ja 12 kuukauden jälkeen.
Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen	Pitkäaikaistyöttömien määrän kehitys seurattuna eri toimenpiteiden, kuten rekrytointituen ja yksilöllisen ohjauksen, avulla.	Pitkäaikaistyöttömien määrän vähentyminen ja pitkäaikaistyöttömyyden kesto.

Keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Työmarkkinoiden epävarmuus, talouden taantuma, vähentyneet yritysinvestoinnit ja korkea työttömyys voivat heikentää työllistymismahdollisuuksia, mikä kasvattaa kunnan taloudellista raskautta. Riittämättömät resurssit työllisyys- ja maahanmuuttopalveluissa, kuten henkilöstön vähäisyys tai liian suuret asiakasmäärät voivat hidastaa palveluiden tarjoamista. Lainsäädännössä tapahtuvat muutokset, voivat heikentää kunnan kykyyn tarjota riittäviä palveluja.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Työllisyyden parantaminen tukee kunnan taloutta ja hyvinvointia.

Työttömyyden vähentäminen on keskeinen tavoite, koska pitkäaikaistyöttömyys ja heikko työllisyysaste voivat rasittaa kunnan taloutta ja lisätä sosiaalipalvelujen tarvetta. Työllisyyspalvelut auttavat aktiivisesti lisäämään kuntalaisten työllistymismahdollisuuksia. Vuoden 2025 talousarviossa työllisyyspalveluiden määrärahamuutoksiin suurimpana tekijänä vaikuttaa tuleva TE-palvelu uudistus. Tämä uudistus tuo mukanaan merkittäviä muutoksia työllisyyspalveluiden rahoitukseen, hallintoon ja järjestämistapaan. Määrärahamuutos kohdistuu myös palkkatukeen varattuihin määrärahoihin, jotka vähenevät huomattavasti työllisyyspalveluista osana valtakunnallista TE-palvelu uudistusta. Palkkatuki, joka on aiemmin ollut keskeinen keino tukea työnhakijoiden työllistymistä, korvataan rekrytointituella, joka siirtyy kesätyöllistämistukien kanssa elinkeinopalveluiden hallintaan.

Maahanmuuttajien onnistunut kotoutuminen ja työmarkkinoille pääsy edistää sekä heidän itsenäisyyttään että kunnan monikulttuurisuutta ja työvoiman monimuotoisuutta. Hyvin suunnitellut kotoutumispalvelut vähentävät riskiä syrjäytymisestä ja parantavat maahanmuuttajien sopeutumista paikalliseen yhteiskuntaan. Koulutuksiin hitaasti pääseminen ja kulttuurierot voivat estää maahanmuuttajia integroitumasta työelämään ja yhteiskuntaan. Tämä on erityisen tärkeä riski hallita, sillä se voi johtaa syrjäytymiseen, mikä lisää sosiaali- ja tukipalvelujen tarvetta. On varmistettava, että kotoutumispalvelut ovat tarpeeksi kattavia ja joustavia vastaamaan maahanmuuttajien erilaisiin tarpeisiin. Vuoden 2025 talousarvioissa maahanmuuttopalveluihin kohdistuu merkittävä muutos kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä, joka tuo tullessaan uuden lainsäädännön ja muutokset maahanmuuttajien kotoutumis- ja palvelujärjestelmään. Tämä uudistus vaikuttaa suoraan maahanmuuttopalveluiden määrärahoihin ja palveluiden järjestämistapaan. Maahanmuutosta saatavat tulot kirjautuvat maahanmuutto- ja työllisyyspalveluille, mutta osa kustannuksista kohdistuu muihin sektoreihin, kuten varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen lisäresursseihin. Näin ollen osa kustannuksista syntyy myös muilla toimialoilla.

Riittävien henkilöstö- ja taloudellisten resurssien varmistaminen on kriittistä palveluiden tehokkuuden kannalta. Jos resurssit jäävät alimitoitetuiksi, tämä heikentää sekä palveluiden laatua että niiden vaikuttavuutta.

3.1.3 Tietohallinto

Palvelusuunnitelma:

Tietohallinto vastaa kunnan ja kuntakonsernin käyttämien ohjelmistojen ja laitteiden toiminnasta, ICT-tukihenkilöpalveluista sekä tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittämisestä. Tietohallinnon asiantuntijapalvelut ostetaan Varkauden kaupungilta, ja palvelu sisältää myös tietohallintojohtajan sekä tietosuoja- ja tietoturvavastaavan palveluita.

Vastuhenkilö: Hallintopäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015300 Tietohallinto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	198 722	242 531	219 596	219 596	219 596
TOIMINTAKULUT	-219 323	-242 531	-219 596	-219 596	-219 596
TOIMINTAKATE	-20 601		0	0	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Tietohallintopalvelujen sujuvoittaminen ja palvelutason parantaminen	Konesalipalveluiden siirto Varkauden kaupungin konesaliin	Siirron toteutuminen suunnitellusti
Tiedonhallinnan modernisointi	Pilvipalveluiden käytön lisääminen tiedonhallinnassa	Toteutetut uudistukset

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Suurimmat riskit liittyvät mahdollisiin ennalta arvaamattomiin tietojärjestelmähäiriöihin tai laiterikkoihin. Riskien toteutuessa vikojen korjauksista voi aiheutua kustannuksia laitehankintojen ja asentamiskustannusten muodossa. Kyberturvallisuusriskien todennäköisyys on kasvanut.

Toteutettavissa projekteissa on tehtävä kattava riskiarvio ja päätettävä hallintatoimet, jotta pystytään varmistamaan projektien suunnitelmallinen toteutus. Muutosprojektien osalta riskinä on, että suunnitelmavaiheen epäonnistuminen johtaa toiminnallisten muutosten viivästymiseen ja päällekkäisten kustannusten syntymiseen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Joroinen, Juva ja Rantasalmi ovat irtisanoneet yhteisesti MPY:ltä hankitut konesalipalvelut. Joroinen on siirtynyt SaaS-ratkaisuihin ja MPY:n konesalissa on vielä muutamia kriittisiä palvelimia. Joroinen haluaa turvata sujuvat, läpinäkyvät ja tavoitettavat tietohallintopalvelut palvelimien osalta, jonka vuoksi on päädytty laajentamaan yhteistyötä Varkauden kaupungin kanssa myös konesalipalveluiden osalta. Konesalipalveluiden siirto toteutetaan kokonaisuudessaan 2025. Päällekkäiset kustannukset pyritään minimoimaan ja ratkaisusta tulevat kustannussäästöt näkyvät syksyllä 2025.

Tiedon määrä kasvaa koko ajan. Tiedon tallennustilan siirtäminen pilvipalveluun tuo säästöjä perinteiseen palvelimeen verrattuna, koska nykyiset lisenssit mahdollistavat jo tarvittavan tallennustilan. Tiedonhallinnan modernisointi edellyttää tiedonhallinnan ja tietoturvakontrollien tarkempaa määrittelyä käytännön tasolla.

3.1.4 Elinkeinotoimi

Palvelusuunnitelma:

Kunta hankkii ostopalvelusopimukseen perustuen kunnassa oleville yrityksille niiden tarpeiden mukaista neuvontaa sekä hanke- ja kehittämispalveluja Navitas Kehitys Oy:ltä. Kunnalla on käytössä koko kehitysyhtiön palveluverkon palvelut.

Kunnanvirastolla Navitas Kehitys Oy:n sivutoimipisteessä työskentelevän yritysasiantuntijan ja kehitysyhtiön palvelut ovat saatavissa lähialueina.

Elinkeinotoimi tuottaa yritysneuvonnan lisäksi kuntamarkkinointiin liittyviä palveluja yhdessä kunnan osoittaman 0,15 htv:n resurssin (palvelusihteeri) kanssa.

Yritysten perustamisneuvonta ostetaan toistaiseksi voimassa olevalla yhteistyösopimuksella Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus ry:ltä.

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja ja Navitas Kehitys Oy

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00015400 Elinkeinotoimi	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	150 034	850	35 692	600	600
TOIMINTAKULUT	-461 714	-351 671	-435 080	-352 264	-352 828
TOIMINTAKATE	-311 680	-350 821	-399 388	-351 664	-352 228
Poistot ja arvonalentumiset	-2 937	-2 938	-2 938	-2 938	-2 938
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-314 617	-353 759	-402 326	-354 602	-355 166

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman tarkentaminen	Elinvoimaohjelman toimenpideohjelman käytännön tavoitteet 2024-2030	Toimenpideohjelma tarkennettu
Lentopaikan kehittämishankkeen toteuttaminen	Lentopaikan kehittämishankkeen toimenpiteiden toteutus ja niiden koordinointi	Kehittämishankkeen toimenpiteet toteutettu hankeaikana

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys. Perustyön lisäksi aikaresurssia vie muut mahdolliset hanketyöt ja muu osallisuus mm. omistajaohjauksen kautta tulevissa hallitus- ja hallintotohtävissä. Markkinointi- ja kehitystyön lisäksi aikaa toivoisi jäävän enemmän yritysten ja yrittäjien tapaamiseen ja heidän toimintojen kehittämiseen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Elinvoimapalveluiden kustannusnousuun merkittävin syy on 40 000 euron määrärahavaraus työllistymisen kannusteisiin. Kustannus on suora siirto maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden tulosalueelta elinkeinotoimen tulosalueelle. Tavoitteena on siis, että mikäli elinkeinotoimi käyttää kannustinrahaa työllistämistoimiin, vähentää se suoraan työllisyyden tulosalueen kustannuksia työttömyystukien rahoituksesta.

Elinkeinotoimen henkilöstö- ja aikaresurssin niukkuus tarkoittaa käytännössä priorisointia. Erityisesti uusiutuvan energian hankkeet tulevat työllistämään merkittävästi myös elinkeinotoimen rajallista resurssia.

3.1.5 Konsernipalvelut

Palvelusuunnitelma:

Konsernipalvelut tuottavat kunnan koko organisaatiolle kirjanpito-, palkanlaskenta- ja muut laskentatoimen palvelut sekä tytär- ja yhteistyöyhteisöille kirjanpito-, palkanlaskenta- ja hallinnollisia isännöintipalveluita.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja talouspäällikkö

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

00015500 Konsernipalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	326 096	345 557	412 169	417 434	423 317
TOIMINTAKULUT	-447 658	-420 772	-431 772	-437 146	-443 140
TOIMINTAKATE	-121 562	-75 215	-19 603	-19 712	-19 823
Poistot ja arvonalentumiset	-89 553	-1 139	-352	-197	-197
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-211 115	-76 354	-19 955	-19 909	-20 020

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Paperisen arkistomateriaalin vähentäminen ja arkistoinnin organisointi	Arkistossa olevien aineistojen läpikäynti ja säilytysaikojen varmistaminen, siirtyminen mahdollisuuksien mukaan sähköiseen arkistointiin.	Ajantasainen arkisto ja sähköisen arkistojärjestelmän käyttöönotto (esim. Dynasty Arkisto).
Asunto Oy Maaveden osakkeiden myynti	Myynti-ilmoitus jaetaan useamman kanavan kautta, että ilmoitukselle saadaan näkyvyyttä ja tavoitetaan mahdolliset ostajat.	Osakkeet myyty.
Talousarvion laadinnan kehittäminen	Taloushallinto-ohjelman parempi hyödyntäminen ja tarvittavan koulutuksen järjestäminen.	Järjestetty koulutus, käyttötalouden talousarvioluvut tuotetaan toimialoilla myös suunnitelmavuosien osalta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys perustyöhön, muutosten läpivientiin ja poikkeustilanteissa sekä taloushallinto-ohjelmistojen käyttövarmuus.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Kunnan arkiston kehittämisen yhteydessä myös konsernipalveluiden arkistointia tulee tarkastella; mitä on tarpeellista säilyttää, kuinka kauan ja missä muodossa. Arkistolaki on muuttumassa vuoden 2025 aikana, muutoksia tulee määrityksiin arkistoitavista aineistoista ja digitalisaatioon liittyen.

Konsernihallinnon yhtenä kehittämistoimenpiteenä pyritään saamaan myydyksi Asunto Oy Maaveden osakkeet. Asunto Oy Maavesi on viimeinen kunnan pääosin omistama pieni asunto-osakeyhtiö, kun muut asuntoyhtiöt ja yksittäiset asunnot on sulautettu jo aiempina vuosina Kiinteistö Oy Honkauraan.

Taloushallinto-ohjelman budjetoinnin osio on uudistunut; pyritään hyödyntämään ohjelmaa paremmin talousarvion laadintaprosessissa, sujuvoittamaan prosessia ja välttämään päällekkäistä työtä. Talousarviossa talousarviovuoden lisäksi esittävien suunnitelmavuosien lukujen valmistelu tulee jatkossa tehdä toimialoilla, missä on paras tieto myös näiden tulevien vuosien osalta.

Tulosalueen työ on pääosaltaan määräaikapaineista ja yksikön henkilöstöresurssi on niukka. Toimintojen kehittämiseksi ja henkilökunnan kouluttautumiselle on haastavaa löytää aikaa, kun perustehtäviäkkin joudutaan ajoittain tekemään ylityönä. Työt tehdään lähes kokonaan taloushallinto-ohjelmilla, niiden käyttökotot ja tietoliikenneyhteyksien häiriöt hankaloittavat töiden tekemistä ja aiheuttavat viivästyksiä.

3.1.6 Maaseutuhallinto

Palvelusuunnitelma:

Maaseutuhallinto on Rantasalmen kunnan alainen palvelu- ja tulosityksikkö, joka hoitaa maaseutuhallinnon viranomais tehtävät Joroisten, Juvan, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien alueella. Asiakaspalvelupisteet toimivat kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa.

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja ja maaseutupäällikkö

Määräraha taulukko sitovalla tasolla:

00015600 Maaseutuhallinto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-39 978	-41 130	-41 702	-41 702	-41 702
TOIMINTAKATE	-39 978	-41 130	-41 702	-41 702	-41 702

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Viljelijöiden asiointipalvelua ja tukikoulutuksia kehitetään asiakkaiden toiveiden mukaiseksi. (Strategian mukainen tavoite: viljelijöiden osallistaminen oman elinkeinonsa edistämiseen.)	Etelä-Savon yt-alueet ja Ely tekevät asiakaskyselyn sähköisen asioinnin ja tukiehtojen koulutuksen tarpeista ja toiveista marras-joulukuussa 2024. Kyselyn tuloksia hyödynnetään vuoden 2025 toiminnan suunnittelussa.	Koulutuksessa ja tiedotuksessa toteutetaan kyselyn perusteella eniten painoarvoa saaneita tapoja ja kanavia. Myös vähintään yksi uusi vuorovaikutustapa otetaan käyttöön.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Täysin sähköiseksi muuttunut tuenhaku ja vuosittain laajeneva satelliittivalvonta vaativat sekä viljelijöiltä että hallinnolta edelleen uusien toimintatapojen omaksumista. Osaamattomuus tukiehdoissa tai sähköisessä asiointissa ovat riskejä maatalan tulonmuodostukselle.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Koulutuksen ja tiedotuksen saavuttavuuden parantamiseksi vuoden 2025 koulutukset toteutetaan viljelijöille tehtävän kyselyn perusteella viljelijätoiveiden mukaisiksi. Koulutuksessa pyritään huomioimaan paitsi tukiehtojen koulutus myös sähköisen asioinnin osaaminen yleisesti. Maaseutuhallinnon päätavoitteena on tukea maatalojen elinvoimaa tarjoamalla ennakoitava tulonmuodostuskanava tukien kautta.

3.2 SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

00030010 SIVISTYSTOIMI	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	730 068	464 149	649 066	453 621	444 994
TOIMINTAKULUT	-9 787 593	-9 963 402	-10 529 721	-10 413 220	-10 513 366
TOIMINTAKATE	-9 057 525	-9 499 253	-9 880 655	-9 959 599	-10 068 372
Poistot ja arvonalentumiset	-13 782	-11 647	-7 598	-3 210	-3 210
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 071 307	-9 510 900	-9 888 253	-9 962 809	-10 071 582

Perustelut:

Sivistystoimen organisaatio on rakennettu vastaamaan hyvinvointi- ja sivistyskunnan vaateisiin. Varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestetään ja kehitetään oppimisen, kasvamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Vapaata sivistystyötä, kirjastotoimea ja hyvinvointitoimea järjestetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

Sivistystoimen toimialan toimintakate heikkenee noin 380 000 € vertailuvuoteen 2024 verrattuna. Toimintakulut kasvavat noin 565 000 € ja samanaikaisesti tuotot nousevat noin 205 000 €.

Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2024 talousarvioon verrattuna 5,84 %. Kasvua selittää palkkojen nousuun varautuminen vuoden 2024 talousarviossa ja sen päälle varattu kasvuprosentti talousarviossa 2025. Sivistystoimen kuljetuskustannukset nousevat noin 100 000 euroa. Taustalla vaikuttavat aiempien sopimusten päätyminen ja uusien sopimusten hintatason merkittävä nousu.

Toiminnantuottojen nousun taustalla vaikuttavat ennen kaikkea varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen myyntituotoiksi luettavien tulojen kasvu.

3.2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

003001 Sivistystoimen hallinto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	330	350	350	350	350
TOIMINTAKULUT	-193 330	-187 228	-195 131	-198 239	-201 410
TOIMINTAKATE	-193 000	-186 878	-194 781	-197 889	-201 060

Sivistystoimen hallinnon kustannusten kasvu selittyy palkkatason nousulla, jota ei ole mahdollista kompensoida muihin menoihin kohdistuvien sisäisten säästöjen tällä sitovalla tasolla.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Henkilöstön työhyvinvointia vahvistetaan yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmilla ja henkilöstön osaamisen kehittämistä edistetään vastuualueiden koulutussuunnitelmilla.	Yksiköissä käydään läpi vuoden 2024 syksyllä toteutetun työhyvinvointikyselyn tulokset, minkä jälkeen työhyvinvointisuunnitelmat sekä vastuualueiden	Työhyvinvointikyselyn tulosten läpikäynti todetaan maaliskuun osavuosisikatsauksessa. Työhyvinvointisuunnitelmien ja koulutussuunnitelmien valmistuminen ja käyttöönotto

	koulutussuunnitelmat päivitetään ja otetaan käyttöön 1.8.2025 mennessä.	todetaan syyskuun osavuositarkastuksessa. Sairauspoissaolojen määrää tarkastellaan kaikissa osavuositarkastuksissa.
Lapselle ja nuorelle tarjotaan laadukas kasvu- ja koulupolku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.	Kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita tarkastellaan ja niiden toimintamallit käydään läpi ja päivitetään tarvittaessa.	Nivelvaiheiden toteutumista arvioidaan kesä- ja syyskuun osavuositarkastuksissa ja nivelvaihemallia päivitetään tarvittaessa vuoden loppuun mennessä.
Eri ikäryhmien palvelut tuotetaan lähellä ja laadukkaasti.	Vastuualueilla tunnetaan kuntalaisten näkökulmasta tehdyt laadukkaat palvelun määritelmät. Palveluja pyritään toteuttamaan määritelmän mukaisesti.	Vastuualueilla toteutetaan vuoden kuluessa palvelujen laatuun liittyviä kyselyjä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2025 saattaa haastaa monihäiriötilanne. Siihen voi sisältyä kansainvälisen tilanteen muutoksista aiheutuvia elementtejä, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarvetta lisäävästi. Taloudellisesta näkökulmasta riskejä voivat näin ollen olla valmistavan opetuksen tarve, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu. Toimintojen järjestämisen näkökulmasta riskejä voivat olla henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen takia sekä eri palveluiden järjestäminen vain muutamien työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Sivistystoimen tehtäviin ovat vaikuttaneet viime vuosina erilaiset häiriötilanteet. Sivistystoimen palvelut tuotetaan kevyellä hallinnolla. Osa yksiköistä toimii vain muutaman työntekijän voimin, mikä voi olla riski palveluiden tuottamisessa. Näin ollen on perusteltua, että työhyvinvointisuunnitelmat ja koulutussuunnitelmat käydään läpi ja päivitetään yksiköistä nousseiden tarpeiden sekä vuoden 2024 työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella ja että myös nivelvaiheisiin kiinnitetään järjestelmällisesti huomiota.

3.2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Jorosisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan Varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman (vuosille 2024–2028) mukaisesti päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00030501 Varhaiskasvatus	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	276 896	100 450	159 023	148 175	149 489
TOIMINTAKULUT	-2 951 604	-2 722 138	-2 839 224	-2 844 847	-2 883 942
TOIMINTAKATE	-2 674 708	-2 621 688	-2 680 201	-2 696 672	-2 734 453

Erittelyt:

003010 Kirkonkylän päiväkoti	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	96 087	67 850	111 750	112 800	113 861
TOIMINTAKULUT	-1 400 356	-1 359 891	-1 436 879	-1 457 469	-1 478 470
TOIMINTAKATE	-1 304 269	-1 292 041	-1 325 129	-1 344 669	-1 364 609
003011 Kuvansin päiväkoti	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	65 357	25 850	27 125	27 325	27 527
TOIMINTAKULUT	-931 851	-898 421	-886 869	-899 208	-911 793
TOIMINTAKATE	-866 494	-872 571	-859 744	-871 883	-884 266
003020 Perhepäivähoito	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	10 940	6 500	8 000	8 050	8 101
TOIMINTAKULUT	-265 780	-261 878	-265 573	-269 467	-273 439
TOIMINTAKATE	-254 841	-255 378	-257 573	-261 417	-265 338
003030 Avoin varhaiskasvatustoiminta	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT		250			
TOIMINTAKULUT	-68 183	-95 823	-92 923	-94 431	-95 968
TOIMINTAKATE	-68 183	-95 573	-92 923	-94 431	-95 968
003031 Lapsiperheiden kotipalvelu	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-12				
TOIMINTAKATE	-12		0	0	0
003040 Lasten kotihoidontuki	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-115 281	-90 125	-100 139	-100 139	-100 139
TOIMINTAKATE	-115 281	-90 125	-100 139	-100 139	-100 139
003041 Muu lasten päivähoido	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-31 204	-16 000	-24 133	-24 133	-24 133
TOIMINTAKATE	-31 204	-16 000	-24 133	-24 133	-24 133
00030550 Varhaiskasvatuksen hankkeet	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	104 512		12 148		
TOIMINTAKULUT	-138 936		-32 708		
TOIMINTAKATE	-34 424		-20 560	0	0

Varhaiskasvatuksen toimintakatteen pienehkö heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökulujen noususta, joita kuitenkin tasapainottaa myyntitulojen kasvu.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Varhaiskasvatuksen laadun turvaamiseksi laaditaan syksyllä jokaisessa ryhmässä Ryhti-sopimus, joka sisältää ryhmävasun, johon kirjataan lapsiryhmän arjen käytännöt ja tiimisopimuksen, joka velvoittaa kaikkia ryhmän jäseniä sitoutumaan sovittuihin käytäntöihin.	Ryhti-sopimuksen laadinta aloitetaan syksyllä tiimien kehittämissäpäivissä arvokeskustelulla, päiväkodin johtaja käy tiimien kanssa läpi sopimuksen syksyllä ja arviointien yhteydessä loka/marras-, helmi- ja toukokuussa. Arvioinnin keskiössä on toimiminen sopimukseen kirjattujen toimintatapojen mukaan.	Jokaisessa ryhmässä Ryhti-sopimus on laadittu ja sitä on täydennetty ja arvioitu sovitusti.
Jokaisen varhaiskasvatuksen opettajan opetustyöhön tarvittava suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyöaika eli SAK-aika toteutuu työehtosopimuksen mukaisesti. SAK-aika on 13 % opettajan työajasta, keskimäärin 5 h viikossa.	Esihenkilö suunnittelee SAK-ajan työvuoroluetteloon ja tiimit pitävät kiinni suunnitelluista SAK-ajoista.	SAK-aikojen toteutuminen todennetaan tehdyistä työaikakirjanpidosta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiseksi ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä vallitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisältänyttä henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Yhdessä varhaiskasvatusryhmässä saa olla korkeintaan kolme kasvattajaa vastaava määrä lapsia. Jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon joko lasten tai henkilökunnan lukumäärässä. Suhdeluvusta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisissä ja yllättävissä poissaolotilanteissa (1.8.2021). Kunnassa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sija- tai muut varajärjestelyt.

Varhaiskasvatuspaikkoja perhepäivähoidossa (ml. ryhmäperhepäiväkoti) on 16. Vuorohoitoa järjestetään omana toimintana tarpeen mukaan joko Kuvansin päiväkodissa tai kirkonkylällä Päiväkoti Pyrrissä. Mikäli vuorohoidon tarvetta on sekä kirkonkylällä että Kuvansissa niin, että yksi työntekijä riittää, vuorohoito toteutetaan Kuvansissa. Yöhoitoa ostetaan mahdollisuuksien mukaan Varkauden kaupungilta.

Heinävesi, Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus muodostavat yhteisen varhaiskasvatuksen palvelualueen siten, että edellä mainittujen kuntien asiakasperheet voivat hakea varhaiskasvatuspalveluja joustavasti kuntarajoista riippumatta. Varhaiskasvatuspaikkoja ostetaan/myydään tarvittaessa myös muilta /muille lähikunnille.

3.2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta, valmistava opetus ja perusopetuksen hankkeet.

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Yhtenäiskoulussa toimii lukuvuonna 2024–2025 viisi erityisopettajaa/erityisluokanopettajaa ja Kuvansissa yksi. Osa koulunkäynninohjaajien työpanoksesta on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa sairaanhoitopiireiltä.

Perusopetuksessa tarjotaan lisäksi iltapäivätoimintaa, jonka tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisen ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminta, Lukeva tulevaisuus -hanke lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin kehittämiseen ja Hymis-hanke, joka keskittyy oppilaiden hyvinvoinnin parantamiseen.

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuuopettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00031050 Perusopetus	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	282 408	202 473	237 405	174 758	175 132
TOIMINTAKULUT	-4 839 950	-4 879 221	-5 170 280	-5 157 653	-5 219 022
TOIMINTAKATE	-4 557 541	-4 676 748	-4 932 875	-4 982 895	-5 043 890
Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-10 189	-4 388		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 567 730	-4 686 937	-4 937 263	-4 982 895	-5 043 890

Erittelyt:

003111 Joroisten erityisopetus	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	300				
TOIMINTAKULUT	-329 678	-415 575	-465 043	-473 686	-482 501
TOIMINTAKATE	-329 378	-415 575	-465 043	-473 686	-482 501
003451 Sairaalaopetus	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-1 802	-20 000	-10 023	-10 023	-10 023
TOIMINTAKATE	-1 802	-20 000	-10 023	-10 023	-10 023
003210 Kotikuntakorvaukset	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	67 080	38 981	93 347	93 347	93 347
TOIMINTAKULUT	-89 436	-31 511	-113 535	-113 535	-113 535
TOIMINTAKATE	-22 356	7 470	-20 188	-20 188	-20 188
003215 Kuvansin alakoulu	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	2 032	2 599	2 614	2 614	2 614
TOIMINTAKULUT	-966 648	-997 211	-995 329	-1 005 036	-1 014 933
TOIMINTAKATE	-964 616	-994 612	-992 715	-1 002 422	-1 012 319
003219 LSL:n per. sijoitett.opp.perusopetus	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	7 714	5 000	33 127	33 127	33 127
TOIMINTAKULUT	-2 961	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
TOIMINTAKATE	4 753	-2 000	26 127	26 127	26 127
003220 Yhtenäiskoulu	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	11 540	7 100	18 300	18 400	18 501
TOIMINTAKULUT	-3 155 778	-3 188 030	-3 411 078	-3 451 461	-3 492 649
TOIMINTAKATE	-3 144 238	-3 180 930	-3 392 778	-3 433 061	-3 474 148

Poistot ja arvonalentumiset	-10 189	-10 189	-4 388		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 154 427	-3 191 119	-3 397 166	-3 433 061	-3 474 148
003311 Jo kirkonkylän ip-toiminta	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	16 410	13 000	17 000	17 170	17 342
TOIMINTAKULUT	-30 300	-51 275	-54 060	-54 860	-55 676
TOIMINTAKATE	-13 890	-38 275	-37 060	-37 690	-38 334
003312 Kuvansin ip-toiminta	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	8 320	10 000	10 000	10 100	10 201
TOIMINTAKULUT	-30 788	-30 049	-41 412	-42 052	-42 705
TOIMINTAKATE	-22 468	-20 049	-31 412	-31 952	-32 504
00031500 Perusopetuksen projektit	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	169 013	125 793	63 017		
TOIMINTAKULUT	-232 557	-138 570	-72 800		
TOIMINTAKATE	-63 544	-12 777	-9 783	0	0

Perusopetuksen toimintakatteen heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökulujen ja kuljetuskustannusten kasvusta. Myyntitulojen kasvu ei riitä kompensoimaan menojen kasvua eikä käytettävissä ole myöskään enää aiempaa määrää harkinnanvaraisia valtionavustuksia.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Lukemisen ja lukukulttuurin arviointi ja kehittäminen	Hankkeen toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä yhteistyötahojen kanssa.	Hankkeessa toteutetut toimet. Lukuvuosiarviointi sekä lukuvuoden aikana tehtävät kyselyt.
Oppilaiden tunnetaitojen kehittäminen	Tunnetaitotiimi suunnittelee toimia ja toteuttaa laatimaansa suunnitelmaa lukuvuoden aikana.	Toteutuneet tapahtumat ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilas- ja hyvinvointikyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Lukuvuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet. Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palaverissa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstön jaksaminen. Oppilaiden tuen riittävyys ja tukitoimien aiheuttamat järjestelyt.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Perusopetuksen talousarviossa on huomioitu Joroisten kunnan perus- ja lukio-opetuksen järjestämissuunnitelma vuosille 2020–2025. Talousarviossa on huomioitu yhden luokanopettajan ja

erityisopettajaresurssin lisästarve yhtenäiskoulussa, sekä ohjaajaresurssin mitoittaminen vaativan erityisen tuen järjestämiseen osittain omassa kunnassa.

3.2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta sekä kansainvälisyyttä ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuupettaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00032000 Lukio	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	50 759	71 850	36 300	36 300	36 300
TOIMINTAKULUT	-870 171	-953 831	-988 704	-1 001 711	-1 014 977
TOIMINTAKATE	-819 412	-881 981	-952 404	-965 411	-978 677

Erittelyt:

003511 Joroisten lukio	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	6 307	5 700	300	300	300
TOIMINTAKULUT	-798 049	-863 445	-953 376	-966 383	-979 649
TOIMINTAKATE	-791 743	-857 745	-953 076	-966 083	-979 349
003515 Lukion oppilasasunnot	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	9 750	23 400	36 000	36 000	36 000
TOIMINTAKULUT	-14 643	-31 550	-35 328	-35 328	-35 328
TOIMINTAKATE	-4 893	-8 150	672	672	672
00032200 Lukion hankkeet	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	34 702	42 750			
TOIMINTAKULUT	-57 479	-58 836			
TOIMINTAKATE	-22 777	-16 086	0	0	0

Lukion toimintakateen heikkeneminen johtuu ensisijaisesti henkilöstökuluista, jotka kasvavat opiskelijamäärän kasvun ja edelleen opetuksen määrän kasvun myötä.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Opiskelijoiden tunnetaitojen sekä käytöksen kehittäminen	Lukion opettajat yhdessä opiskelijakunnan hallituksen sekä tunnetaitotiimin kanssa suunnittelevat ja toteuttavat toimia, joilla molemmilla aloilla kehitytään.	Toteutuneet tapahtumat ja tilaisuudet. Puolivuositain tapahtuneiden kyselyjen avulla sekä niiden analysointi ja tarvittavat toimenpiteet.
Kouluyhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Opiskelijoiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan	Opiskelijakunnan hallitus ottaa aktiivisempaa roolia suhteessa opiskelijakuntaan ja heiltä tulleita ehdotuksia esitellään

	opiskelijoiden toiveita sekä kyselyn että opiskelijakunnan hallituksen avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää työhyvinvointia lisääviä tapahtumia.	säännöllisesti opettajille kokouksissa. Toteutuneet tapahtumat.
Kansainvälisyyden näkyvyyden lisääminen	Kehitetään erilaisia keinoja saada kansainvälisyyttä näkyvämmäksi osaksi lukion arkea ja lisätään näkyvyyttä ulospäin.	Näkyvyyden lisääntyminen ja toteutuneet tapahtumat sekä opintosuoritukset

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävakaa maailmatilanne sekä siitä aiheutuvat valtakunnalliset ja globaalit vaikutukset. Henkilöstön jaksaminen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Kansainvälisyyden painottaminen yhdessä yrittäjyyden kanssa tuo opiskelijoille hyviä valmiuksia tulevaisuuden haasteisiin. Lisäksi lukio aloitti syyslukukaudella 2024 yhteistyön yhdessä UEF-tekniikan kanssa, mikä tarjoaa ennen kaikkea opiskelijoille mahdollisuuksia jatko-opintoja ajatellen.

Yrittäjyys on toinen lukion painopistealueista. Yrittäjyyden osalta lukion oma toiminta on keskeisessä roolissa, ja hyvin sujuvaa yhteistyötä Oma osuuskunnan sekä paikallisen yrittäjäjärjestön että yrittäjien kanssa on syytä jatkaa.

Lukion opiskelijamäärä on ollut reilussa kasvussa viime vuosina, ja lukiossa aloitti yhteensä 36 uutta opiskelijaa lukuvuonna 2024–2025. Opiskelijoista viisi on FinestFuture-ohjelman kautta saapunutta kansainvälistä opiskelijaa. Lisäksi kansainvälisiä opiskelijoita on jatkossa odotettavissa toisenkin yhteistyökumppanin kautta. Yhteisöllisyyden kannalta on keskeistä saada ryhmän ja lukion yhteishenki toimivaksi.

Tulevana vuonna 2025 on perusteltua määrittää opetuksen järjestämissuunnitelman yhteydessä, mikä on lukioon otettavien opiskelijoiden määrä ajatellen käytettävissä olevia henkilöstöresursseja ja tiloja.

3.2.5 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

00034000 Kirjasto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	5 615	3 772	3 250	3 273	3 296
TOIMINTAKULUT	-326 793	-328 836	-328 446	-330 659	-332 915
TOIMINTAKATE	-321 178	-325 064	-325 196	-327 386	-329 619

Erittelyt:

003611 Joroisten kirjasto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	4 990	3 772	3 250	3 273	3 296
TOIMINTAKULUT	-278 540	-281 299	-280 931	-283 144	-285 400

TOIMINTAKATE	-273 549	-277 527	-277 681	-279 871	-282 104
003613 Rantasalmen kirjasto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	625				
TOIMINTAKULUT	-328				
TOIMINTAKATE	297		0	0	0
003614 Kirjastoauto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-47 926	-47 537	-47 515	-47 515	-47 515
TOIMINTAKATE	-47 926	-47 537	-47 515	-47 515	-47 515

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiselle.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstöosaamisen ylläpitäminen.	Digituen asiakaskäyntien määrä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä. Kirjaston johtamisesta aiheutuvat haasteet henkilöstön työhyvinvoinnissa.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yhden henkilön yllättävä työloma saattaa lyhentää asiakaspalveluaikaa huomattavasti. Kirjaston henkilöstön työhyvinvointi kärsii kirjastojohtajan tai esihenkilöasemassa olevan henkilön vähäisestä läsnäolosta.

3.2.6 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (kuvataidekoulu ja käsityökoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00035000 Vapaa sivistystyö	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-91 606	-105 949	-105 849	-105 849	-105 849
TOIMINTAKATE	-91 606	-105 949	-105 849	-105 849	-105 849

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Asiakastyytyväisyys säilyy edellisen vuoden tasolla	Kohdennetut asiakastyytyväisyyskyselyt, analysointi ja toimenpiteet	Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset
Osallistujien määrä säilyy edellisen vuoden tasolla	Pito- ja vetovoiman kasvattaminen osallisuutta lisäämällä	Joroislaisten osallistujien lukumäärä

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Osaavan henkilöstön rekrytointi.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Hyvä asiakastyytyväisyys kertoo siitä, että kuntalaiset käyttävät Soisalo-opiston tarjoamia palveluja ja ovat niihin tyytyväisiä. Asiakastyytyväisyys vuoden 2024 keväällä oli erinomainen.

Yleisen kustannustason nousu voi rajoittaa osallistumisen määrää. Nykyisen tason säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää haastavassa tilanteessa.

3.2.7 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Nuorten työpaja siirtyi 1.1.2023 työllisyysyksiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Hankkeet:

Valtionavustus kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön (1.8.2024-31.7.2026).

Tulevaisuuden Huutokoski -hanke on etenemässä ELY:ssä kohti myönteistä päätöstä.

Hyvinvointi- ja terveystyö (HYTE-työ)

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025: päihteiden käytön ehkäisy, turvallisuuden vahvistaminen, terveellisten elämäntapojen edistäminen ja osallisuuden vahvistaminen.

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Vastuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

00035500 Hyvinvointi	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	114 060	85 254	212 738	90 765	80 427
TOIMINTAKULUT	-514 140	-786 199	-902 087	-774 262	-755 251
TOIMINTAKATE	-400 080	-700 945	-689 349	-683 497	-674 824

Poistot ja arvonalentumiset	-3 593	-1 458	-3 210	-3 210	-3 210
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-403 673	-702 403	-692 559	-686 707	-678 034

Erittelyt:

003711 Joroisten liikuntapalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	18 191	18 150	17 842	18 019	18 198
TOIMINTAKULUT	-193 147	-458 033	-446 221	-447 426	-448 656
TOIMINTAKATE	-174 956	-439 883	-428 379	-429 407	-430 458
Poistot ja arvonalentumiset	-2 134		-2 845	-2 845	-2 845
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-177 090	-439 883	-431 224	-432 252	-433 303
003811 Joroisten nuorisopalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	1 407	1 855	2 351	2 361	2 371
TOIMINTAKULUT	-128 108	-142 653	-117 218	-118 855	-120 524
TOIMINTAKATE	-126 701	-140 798	-114 867	-116 494	-118 153
003814 Nuorten työpaja	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	35 055	35 000	35 028	35 378	35 732
TOIMINTAKULUT	-59 768	-64 458	-61 673	-62 523	-63 389
TOIMINTAKATE	-24 713	-29 458	-26 645	-27 145	-27 657
003817 Joroisten nuorisovaltuusto	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTAKULUT	-83				
TOIMINTAKATE	-83		0	0	0
003848 Etsivä nuorisotyö	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	30 047	30 029	24 024	24 024	24 024
TOIMINTAKULUT	-37 548	-44 682	-39 197	-39 831	-40 479
TOIMINTAKATE	-7 501	-14 653	-15 173	-15 807	-16 455
003911 Joroisten yleinen kulttuuritoimi	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT		120			
TOIMINTAKULUT	-26 317	-37 736	-42 557	-43 003	-43 457
TOIMINTAKATE	-26 317	-37 616	-42 557	-43 003	-43 457
003912 Joroisten museo	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	100	100	100	101	102
TOIMINTAKULUT	-13 795	-19 163	-19 407	-19 431	-19 455
TOIMINTAKATE	-13 695	-19 063	-19 307	-19 330	-19 353
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 458	-365	-365	-365
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-15 154	-20 521	-19 672	-19 695	-19 718
003935 Kylien elinvoiman kehitt. ja yhteisöll.	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	2 067				
TOIMINTAKULUT	-16 454	-19 474	-19 291	-19 291	-19 291
TOIMINTAKATE	-14 387	-19 474	-19 291	-19 291	-19 291

003936 Tulevaisuuden Huutokoski	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT			100 306		
TOIMINTAKULUT			-116 283		
TOIMINTAKATE	0		-15 977	0	0
003943 Lasten ja nuorten kuraattori 2023	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	27 193				
TOIMINTAKULUT	-38 920				
TOIMINTAKATE	-11 727		0	0	0
003944 Nuokku -nuorisokoutsi	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT			33 087	10 882	
TOIMINTAKULUT			-40 240	-23 902	
TOIMINTAKATE	0		-7 153	-13 020	0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa ja tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. Tapahtumiin osallistuvien määrä. Myönnettyjen avustusten määrä.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Toimintaa järjestetään myös alakouluikäisille. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla. Ehkäisevää päihdetyötä (EPT) tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja ollaan mukana myös alueellisessa PAKKA-toimintamallissa. Koulunuorisotyöntekijä tekee ennaltaehkäisevää työtä kiusaamien ja nuorten yksinäisyyden vähentämiseksi.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PARent-tilastointijärjestelmä. PARTy-tilastointijärjestelmä. NuoDo-tilastointijärjestelmä.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa (Veteraanipäivän tapahtumat, Itsenäisyysjuhla ja muut tapahtumat). Ylläpidetään kulttuuriperintöä (koululaisten teemapäivät, varhaiskasvatuksen museopäivät, tonttupolku ja muut	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kyllien toiminta. Hanketoiminta.

	<p>museon tapahtumat) ja kehitetään kyliä (kylien avustukset). Joroinen on mukana Lumovoimaa kulttuurista-hankkeessa yhdessä Rantasalmen, Juvan ja Sulkavan kanssa. Hankkeessa tuotetaan uudenlaista alueellista kulttuurialan ammattilaisten, harrastajien ja yhdistysten välistä yhteistyötä kulttuuritarjonnan toteuttamisessa.</p>	
--	--	--

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyivät sivistyslautakunnan alle 1.1.2023, Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Joroisten nuorten työpajalle valtionapukelpoisuuden 13.12.2022. Riskinä voi olla, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintoja.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Henkilöstöresurssit hyvinvoinnissa ovat pienet, joten jos tulee pitkiä poissaoloja, niin kaikkia palveluja ei pystytä tarjoamaan.

3.3 TEKNINEN TOIMI

Teknisen toimen tulosalueet ovat teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka, kiinteistö- ja ruokapalvelut, maa- ja metsätilat, rakennusvalvonta, teknisen toimen projektit ja vesihuoltolaitos.

00042010 TEKNINEN TOIMI	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	4 868 357	4 857 094	4 807 246	4 430 509	4 467 997
TOIMINTAKULUT	-5 012 573	-4 669 023	-4 515 454	-4 537 208	-4 726 353
TOIMINTAKATE	-144 217	188 071	291 792	-106 699	-258 356
Poistot ja arvonalentumiset	-1 709 968	-995 687	-987 468	-1 073 516	-1 543 289
TILIKAUDEN TULOS	-1 854 185	-807 616	-695 676	-1 180 215	-1 801 645
Varausten ja rahastojen muutokset	29 471				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 824 713	-807 616	-695 676	-1 180 215	-1 801 645

Vuonna 2025 teknisen toimen toiminnoissa ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Energian hinta on laskenut ja sen vaikutus on nähtävissä etenkin kiinteistöjen käyttökustannusten alenemisessa tai ainakin kustannusten nousun hidastumisena. Rakennusvalvonnan sihteerin palvelut tuotetaan v. 2025 alusta omana työnä Varkauden kaupungilta ostamisen sijaan.

Käyttötalouden vertailu vuoden 2024 talousarvioon osoittaa tuloihin n. 1 % laskua ja menoihin n. 3 % laskua alijäämän pienentyessä n. 111 940 euroa.

Teknisen toimen käyttötaloudessa palkkojen ja hankintojen muutokset on laskettu talousarvion laadintaohjeen mukaisesti. Kaiken kaikkiaan teknisen toimen menot laskevat n. 153 569 euroa verrattuna v. 2024 talousarvioon.

Tulevana vuonna kustannuksiin vaikuttavat erityisesti seuraavat seikat:

- yksityistieavustusten määrää lasketaan 35 000 euroa, koska v. 2025 ei arvioida toteutuvan suuria yksityistieiden peruskorjaushankkeita.
- puistojen ja yleisten alueiden hoitoon panostetaan lisäämällä henkilöstökuluihin n. 14 000 euroa ja hankintoihin n. 14 000 euroa.
- kiinteistöjen käyttökustannukset alenevat n. 131000 euroa, pääasiassa energian hintoihin odotetun laskun seurauksena.

- rakennusvalvonnassa varaudutaan uuden rakentamislain voimaantuloon ja sen myötä lisääntyvään henkilökunnan koulutustarpeeseen n. 5000 eurolla.

Teknisen toimen tulot nousevat n. 61 000 euroa verrattuna v. 2024 talousarvioon pääasiassa sisäisten vuokrahintojen nousun takia.

Vesihuoltolaitoksen osalta vesi- ja viemärlaitoksen käyttömaksuja korotetaan teknisen lautakunnan päätöksen 26.9.2024 §68 mukaisesti 2,5 % ja vesi- ja viemärlaitoksen perusmaksuja 10 % v. 2025 alusta. Kunnalle maksettavien korkokulujen ja kertaluonteisten palkkakustannusten vuoksi vesihuoltolaitoksen tulos muodostuu edelleen negatiiviseksi.

3.3.1 Teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen hallintoon sisältyvät teknisen lautakunnan toiminta sekä toimialajohto. Tekninen lautakunta käyttää hallintosäännön mukaista ratkaisuvalltaa palvelusuunnitelman toteuttamiseksi. Toimialahallinto johtaa, koordinoi ja kehittää teknistä toimialaa sekä tuottaa tietoa ja ratkaisumalleja päätöksentekoon.

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on luoda maankäytölliset valmiudet asumisen ja elinkeinotoiminnan sijoittumiseksi ja kehittymiseksi kunnassa. Yhdyskuntasuunnittelun keskeiset menetelmät ovat yleiskaavoitus ja asemakaavoitus sekä muiden maankäyttöä palvelevien suunnitelmien laatiminen.

Joroisten vesilaitos pumppaa käyttövetä lähes koko kunnan alueelle. Vedenjakelusta taajamien ulkopuolella huolehtivat vesiosuuskunnat. Kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole viemäriverkostoa haja-asutusalueella. Kunta voi tukea vesiosuuskuntia esim. vedensaannin turvaamiseen liittyvissä hankkeissa tai yksityishenkilöitä heidän liityessään vesijohtoverkoston enintään talousarvioon varatulla summalla.

Ympäristön suojele ja ympäristöterveydenhuolto toteutetaan yhteistyössä Keski-Savon ympäristötoimen kanssa. Yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien ympäristön suojelun, terveystalvonnann ja eläinlääkintähuollon hankkeet ja tavoitteet.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha-aulukko valtuuston nähden sitovalla tasolla:

00042050 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	895		500	500	500
TOIMINTAKULUT	-406 346	-495 915	-485 212	-488 397	-491 646
TOIMINTAKATE	-405 451	-495 915	-484 712	-487 897	-491 146

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Maankäytön kehityskuva 2040 -suunnitelman päivittäminen rakentamislain muutosten ja Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti.	Rakentamislain muutokset viedään suunnitelmaan. Ympäristöministeriön aurinkovoimarakentamisen ohjeistus viedään suunnitelmaan.	Suunnitelma on päivitetty ja ajan tasalla.
Keski-Savon ympäristötoimen ympäristönsuojelun hankkeiden toteuttaminen	Toimenpiteet määritelty Keski-Savon ympäristölautakunnan talousarviossa 2024.	Keski-Savon ympäristölautakunnan toteuman raportointi jäsenkunnille.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:
Merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia riskejä ei ole.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:
Rakentamislain muutokset aiheuttavat merkittäviä muutoksia mm. kunnan rakennusjärjestykseen.

3.3.2 Kuntatekniikka

Palvelusuunnitelma:

Tulosalueeseen kuulu kunnan hoidossa olevien liikenneväylien hoito ja kehittäminen, puistojen ja yleisten alueiden kunnossa pito, liikuntapaikkojen ja reittien hoito, venepaikat ja jätehuolto, josta Joroisissa vastaa Keski-Savon jätehuolto Llky. Lisäksi tulosalueeseen kuulu yksityistieavustukset yksityisteiden kunnossapitoon ja peruskorjauksiin vuosittaisen määrärahan puitteissa.

Pääosin tulos alueen palveluista tuotetaan itse, mutta esimerkiksi kaavateiden hoito tuotetaan ostopalveluna.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja yksityistieavustuksissa, muutoin kunnossapitopäällikkö

Määräraha- ja tulos taulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042400 Kuntatekniikka	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	29 257	267 839	275 246	275 482	275 720
TOIMINTAKULUT	-839 481	-741 670	-731 086	-711 304	-712 297
TOIMINTAKATE	-810 225	-473 831	-455 840	-435 822	-436 577
Poistot ja arvonalentumiset	-236 963	-250 945	-248 311	-290 318	-297 757
TILIKAUDEN TULOS	-1 047 188	-724 776	-704 151	-726 140	-734 334
Varausten ja rahastojen muutokset	607				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 046 581	-724 776	-704 151	-726 140	-734 334

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Turvallinen ja esteetön liikkuminen taajama-alueella kaiken ikäisille.	Katuvalojen uusiminen. Teiden ja kulkuväylien ympäristön kasvillisuuden raivaus.	Kuntalaisten liikkuminen lisääntyy turvallisella ja selkeillä taajama väylillä.
Kaiken ikäisten ja kuntoisten liikunnallisen toiminnan mahdollistaminen kunnan ulkoilu- ja liikuntapaikoilla.	Ulkoilu- ja liikuntapaikkojen mahdollisuuksien esille tuominen. Esteettömyyden huomioon ottaminen toiminnassa.	Ihmiset löytävät uusia tapoja liikkua ja ulkoilu- ja liikuntapaikkojen käyttö lisääntyy.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnalliset riskit liittyvät raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien toimitusvaikeuksiin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Turvallinen liikkuminen kaiken ikäisille on kuntastrategian mukainen veto- ja pitovoimatekijöitä.

Toiminnallisia riskejä voivat olla erilaiset Venäjän hyökkäyssodasta johtuvat toimitusvaikeudet.

3.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistö- ja ruokapalveluihin sisältyvät kaikki kunnan omistamiin kiinteistöihin liittyvät tukipalvelut kuten mm. siivous-, talonmies- ja korjaustyöpalvelut, kiinteistöjen muut kulut sekä ruokapalvelut. Siivouspalvelut vastaavat Joroisten kunnan hallinnoimien eri kiinteistöjen, kuten esim. koulujen, liikunta- ja toimistotilojen siivouspalvelusta sekä käyttäjien erikseen tilaamista palveluista.

Kirkonkylän koulukeskuksen ja Kuvansin koulun tuotantokeittiön tehtävä on ruokapalvelujen tuottaminen eri asiakasryhmille. Tarvittaessa ruokaa valmistetaan myös kesäaikaan varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Teknisen toimen henkilöstö tuottaa korjaus- ja rakentamispalveluita kunnan omistamille kiinteistöille. Korjaustyöt tehdään pääsääntöisesti kunnossapitosuunnitelmien perusteella. Tekninen toimi hallinnoi kiinteistöjä yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Kunnan eri toimialojen tarvitsemat kiinteistöjenhoitopalvelut tuotetaan pääosin omana työnä.

Vastuuhenkilöt: Puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö siivous- ja ruokapalveluissa, muissa kunnossapitopäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042510 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	4 657 114	4 431 163	4 359 900	3 981 211	4 016 727
TOIMINTAKULUT	-3 634 956	-3 251 439	-3 120 316	-3 158 243	-3 342 714
TOIMINTAKATE	1 022 158	1 179 724	1 239 584	822 968	674 013
Poistot ja arvonalentumiset	-1 473 005	-744 742	-739 157	-783 198	-1 245 532
TILIKAUDEN TULOS	-450 846	434 982	500 427	39 770	-571 519
Varausten ja rahastojen muutokset	28 864				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-421 982	434 982	500 427	39 770	-571 519

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Asiakasyhteistyön kehittäminen siivous- ja ruokapalvelussa	Asiakastapaamiset säännöllisesti päiväkotien ja koulujen esihenkilöiden kanssa. Keittiöhenkilöstön tutustumiset jakelukeittiöihin ja vastaavasti päiväkotien asiakkaiden tutustumiset valmistuskeittiöihin	Asiakastapaamiset kerran vuodessa; mukana tilaajan edustaja, puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö sekä työntekijöiden edustus. Ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arviointi nykytila.fi-menetelmällä vähintään yhteen päiväkotiin ja kouluun Tutustumiskäyntien lukumäärä
Energiasäästön ja sisäilman parantaminen.	IV-koneiden uusiminen ja toiminnan parantaminen kiinteistöautomaattilla. Sisätilojen laatua seurataan ja ylläpidetään.	Käyttäjien sisäilmahaitta ilmoitukset vähenevät.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnallisena riskinä ruokapalveluiden osalta raaka-ainetoimitusten häiriintyminen, siivouspalveluissa sijaisten saatavuus äkillisissä poissaoloissa ja kiinteistöjen osalta sähkön toimituksen epävarmuudet ja sähkökatkot.

Taloudellisesti riskiä aiheuttaa etenkin suurien rakennusten koneiden rikkoontuminen ja uusien hankinta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Hyvä yhteistyö sisäisten asiakkaiden kanssa kehittää edelleen palvelun laatua ja kustannustietoisuutta.

Kiinteistöjen energian kulutuksen seuranta ja mahdolliset iv-kone uusinnat vähäkulutuksellisiin ja parempaan lämmönlämmön talteenottoon vähentävät kiinteistöjen käyttökustannuksia.

3.3.4 Maa- ja metsätilat

Palvelusuunnitelma:

Kunnalla on metsätalousmaata n.1100 ha. Metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti hyvien metsänhoitosuosituksen mukaisesti pitäen tavoitteena tuottavaa ja moniarvoista metsäomaisuutta. Vuotuiset puunmyyntisuunnitelmat tehdään metsäsuunnitelman perusteella. Metsien hyvää puuntuottoa tukevia

edesautetaan tekemällä metsänhoitotyöt ja kasvatushakkuut oikea aikaisesti. Talousmetsien luonnonhoitoa toteutetaan PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042600 Maa- ja metsätilat	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	122 567	123 092	133 100	134 431	135 776
TOIMINTAKULUT	-44 214	-67 058	-63 249	-63 249	-63 249
TOIMINTAKATE	78 353	56 034	69 851	71 182	72 527

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Päivitetyn metsäsuunnitelman mukaiset kiireelliset metsänhoitotoimenpiteet, etenkin taimikonhoitotyöt, tehdään valmiiksi vuoden loppuun mennessä.	Kiireellisten toimenpiteiden tunnistaminen ja työn suorituksesta sopiminen.	Kiireelliset metsänhoitotoimenpiteet on tehty.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Lama voisi aiheuttaa metsätaloustuotteiden kysynnän heikkenemistä, jolloin puukauppa tulojen määrä laskisi.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Puukauppatulo v. 2024 oli huomattavan suuri johtuen mm. Järvilinjan johtoaukean hakkuista sekä aiempina vuosina solmittujen puukauppojen toteutumisen siirtymisen takia. Puun myyntimäärä palautuu v. 2025 kestäväälle tasolle.

3.3.5 Rakennusvalvonta

Palvelusuunnitelma:

Rakennusvalvonnan tehtävänä on käsitellä rakennus- ja toimenpideluvat ja hyväksyä toimenpideilmoitukset sekä suorittaa lupiin liittyvät katselmukset. Rakennusvalvonta valmistele rakentamiseen liittyvien poikkeamislupien lausunnot. Rakennusvalvonta edistää hyvää rakennustapaa, valvoo rakennetun ympäristön tilaa ja rakennusten kunnossapitoa sekä ohjaa rakennustoimintaa kestäväällä tavalla. Rakennustarkastajan tehtävät hankitaan Varkauden kaupungilta. Rakennusvalvonnan sihteerin tehtävät toteutetaan omana työnä 1.1.2025 alkaen.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

00042760 Rakennusvalvonta	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	58 525	35 000	38 500	38 885	39 274
TOIMINTAKULUT	-81 026	-91 941	-101 725	-102 149	-102 581
TOIMINTAKATE	-22 501	-56 941	-63 225	-63 264	-63 307

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Tiedottamisen ja neuvonnan lisääminen uuden rakentamislain sisällöstä ja muutoksista.	Informaatio kunnan internet-sivuilla, tiedotustilaisuudet ja henkilökohtainen asiakasneuvonta.	Internet-sivujen sisältö on päivitetty ja ajan tasalla, tiedotustilaisuus on pidetty ja asiakasneuvontaa on annettu.

POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-109 638	-136 575	-160 225	-164 659	-169 799
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-34 260	-17 830	-15 500	-15 500	-15 500
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-65 410	35 861	19 992	47 540	76 525
KORKOTUOTOT	10 910				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 694				
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-28 763	-45 136	-25 000	-25 000	-25 000
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054	-40 054
MUUT RAHOITUSKULUT	-409				
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-55 622	-85 190	-65 054	-65 054	-65 054
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT. ERIÄ	-121 032	-49 329	-45 062	-17 514	11 471
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-121 032	-49 329	-45 062	-17 514	11 471
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS	-59 354				
VAPAAEHTOISTEN VAR. LISÄYS/VÄHENNYS	70 000				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-110 386	-49 329	-45 062	-17 514	11 471

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut
Varautuminen Kuvansin jäteveden puhdistamon uusimiseen vähentämällä hulevesien määrää viemäriverkostossa.	Laaditaan suunnitelma ja korjausohjelma Kuvansin viemärikaivojen korjauksista ja uusimisista. Viemärikaivojen korjaukset ja uusimiset.	Suunnitelma ja korjausohjelma on laadittu. Viemärikaivoja on korjattu ja uusittu.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talous- tai jäteveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien toimitusvaikeuksia voi esiintyä. Sähkön säännöstely ja sähkökatkot voivat aiheuttaa toimintaepävarmuuksia mm. automaatiojärjestelmien toimintaan.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Epävakaa turvallisuuspoliittinen sekä taloudellinen tilanne voi aiheuttaa materiaalien ja kemikaalien toimitusvaikeuksia. Sähkötuotannon määrän riittämättömyys voi johtaa sähkön säännöstelyyn.

Hulevesien määrä viemäriverkostossa kuormittaa jäteveden puhdistamon toimintaa.

4. TULOSLASKELMA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja menojen tasapainon saavuttamista ja tulo- ja menojen välisen eron syytä. Tuloslaskelma on laadittu kunnan toimintakalenterin mukaisesti.

Tuloslaskelma, kunta ja vesihuoltolaitos:

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 812 535	3 158 283	3 334 659	3 349 814	3 365 437
Maksutuotot	155 688	114 000	120 750	121 958	123 179
Tuet ja avustukset	743 081	311 538	387 874	116 246	105 748
Muut toimintatuotot	3 521 535	3 224 389	3 193 227	2 802 444	2 825 743
TOIMINTATUOTOT	7 232 838	6 808 210	7 036 510	6 390 462	6 420 107
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 514 935	-8 407 988	-8 677 720	-8 599 946	-8 754 803
Palvelujen ostot	-5 175 635	-5 146 675	-5 815 593	-5 711 201	-5 868 741
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 846 424	-1 882 067	-1 744 709	-1 719 083	-1 717 175
Avustukset	-517 437	-583 800	-761 850	-735 150	-737 850
Muut toimintakulut	-2 180 094	-1 884 452	-1 842 665	-1 833 665	-1 833 765
TOIMINTAKULUT	-18 234 525	-17 904 982	-18 842 537	-18 599 045	-18 912 334
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 001 687	-11 096 772	-11 806 027	-12 208 583	-12 492 227
Verotulot	10 616 100	10 269 000	10 473 000	10 896 000	11 082 000
Valtionosuudet	2 635 019	2 176 727	3 174 584	3 170 000	2 840 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	112 393	150 000	110 000	110 000	110 000
Muut rahoitustuotot	442 007	300 000	130 000	140 000	140 000
Korkokulut	-441 722	-543 000	-339 000	-354 000	-369 000
Muut rahoituskulut	-129 061	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 382	-193 000	-299 000	-304 000	-319 000
VUOSIKATE	2 233 049	1 155 955	1 542 557	1 553 417	1 110 773
Poistot ja arvonalentumiset	-1 927 946	-1 147 986	-1 158 581	-1 244 520	-1 719 433
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	305 103	7 969	383 976	308 897	-608 660
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	-29 883				
Varausten muutos	70 000				
Varausten ja rahastojen muutokset	40 117	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	345 220	7 969	383 976	308 897	-608 660

Talousarviovuoden toimintatuotot ja toimintakulut perustuvat tulosalueiden käyttötalouden mukaisiin tulo- ja menoarvioihin. Palkat henkilösivukuluineen kasvavat 3,2 % talousarvioon 2024 verrattuna. Muita kuluja on pyritty vähentämään niin, että toimintamenot pysyvät yhteensä talousarvion 2024 tasolla. Palvelujen ostot ja avustukset ylittyvät TE2024-uudistuksen myötä. Työllisyysalueelta ostettavien palveluiden määrä on n. 450 000 euroa ja kunnan maksamien avustusten on arvioitu kasvavan n. 250 000 eurolla (työttömyysturvan kuntaosuus 210 000 € ja rekrytuotot 40 000 €).

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon 23.9.2024 ja valtionosuudet talousarviovuoden osalta kuntien ennakkollisen valtionosuuslaskelman 23.9.2024 mukaisina. Suunnitelmavuosien valtionosuudet on arvioitu varovaisuusperiaatteen mukaisesti siten, että 2027 uudistuksen toteutuessa kunnan valtionosuudet pienensivät n. 10 %. Lopullinen tieto valtionosuuksien suuruuksista suunnitelmavuoden 2027 osalta saadaan vuoden 2025 loppuun mennessä.

Ottolainauksen korkojen tason odotetaan laskevan vaihtuvakorkoisten lainojen osalta. Investointiohjelmassa suunnitelmavuosilla olevien urheilutalon ja teollisuustoimitilojen toteuttamiseen tarvittaneen lainarahaa ja sen vuoksi korkokulut kasvavat suunnitelmavuosina. Talousarviolainoista aiheutuvien korkokulujen määräksi arvioidaan 314 000 euroa sisältäen vuoden 2025 talousarviolainalle 3,5 miljoonaa euroa arvioidun 2,8 % korkokustannuksen.

Talousarviovuoden 2025 lukuihin sisältyy jonkin verran epävarmuustekijöitä, esimerkiksi työttömyysturvan kuntaosuuden muutosta on ollut vaikea arvioida ja TE-uudistuksen vaikutukset kunnan talouteen tarkentuvat talousarviovuoden aikana. Suunnitelmavuosien tuloarvioihin kohdistuu merkittävää epävarmuutta muun muassa sote-kiinteistöjen vuokratuottojen kertymisen ja valtionosuuksien todennäköisen vähenemisen myötä. Suunnitelmavuoden 2027 tuloarvioihin ei ole huomioitu mahdollisia aurinkovoimaloista saatavia verotuloja.

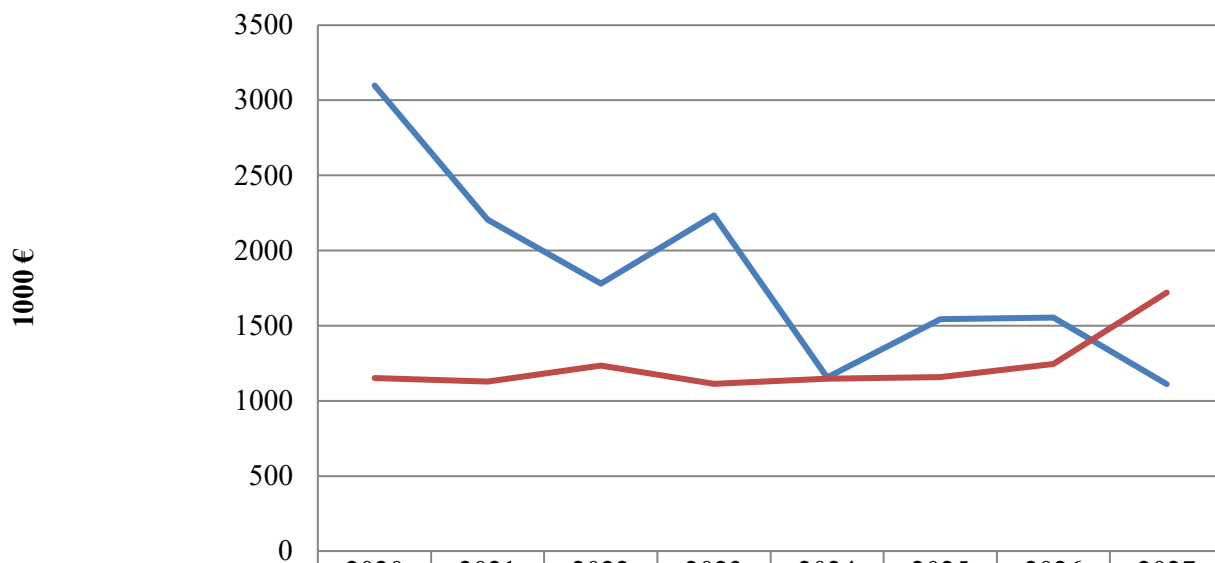
Tuloslaskelman tunnusluvut informatiivisesti:

Tunnusluku	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Maksurahoituksen osuus toimintamenoista, toimintatuotot % toimintakuluista	Toimintatuotot/ toimintakulut, %	40	38	37	34	34
Tulorahoituksen riittävyys investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin, tulorahoitus riittävä vuosikate % poistoista >100	Vuosikate/ poistot, %	116	101	133	125	65
Tulorahoituksen riittävyys, vuosikate €/asukas	Vuosikate €/asukas	486	254	342	348	251
Kunnallisveron taso	Kunnan tulovero-%	8,61	8,6	8,6	8,6	8,6
Asukasmäärä 31.12.	Asukasmäärä	4591	4 555	4 513	4 470	4 428

Väestönkehitys tiedot ovat suunnitelmakaudella 2024–2027 Tilastokeskuksen tuottaman viimeisimmän väestöennusteen mukaisia. Kohdassa 2.2 Väestö ja asuminen esitetyn tilaston 31.10.2024 mukaan kunnan asukasmäärä oli ennustetta parempi, 4 571 asukasta. Tunnuslukujen perusteena on kuitenkin käytetty yllä olevan taulukon mukaista ennustetta jatkuvuuden periaatteen vuoksi.

Kuntastrategiassa tai muutoin ei ole asetettu sitovia tunnuslukutavoitteita.

Vuosikate ja suunnitelmapoistot 2020 - 2027

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
— Vuosikate	3098	2205	1781	2233	1156	1543	1553	1111
— Suunnitelmapoistot	1151	1127	1235	1114	1148	1159	1245	1719

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä on talousarviossa arviosummana.

Kuten graafista on nähtävissä, kunnan tulorahoitus riittää kattamaan poistot talousarviovuonna ja ensimmäisenä suunnitelmavuonna. Suunnitelmavuoden 2027 tulos näyttäisi muodostuvan negatiiviseksi tulojen pienentyessä ja poistojen kasvaessa suunnitelmakaudelle sijoittuvien poikkeuksellisen suurten investointien vuoksi. Tulorahoituksella ei siten pystytä enää kattamaan investointeja ja lainanlyhennyksiä, joten niitä on rahoitettava lainarahalla ja kassavaroilla.

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetotaulukko (brutto):

	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa		
YLEISHALLINTO	3 327 481	930 100
Hallinto	1 077 098	13 200
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	1 122 233	249 443
Tietohallinto	219 596	219 596
Elinkeinotoimi	435 080	35 692
Konsernipalvelut	431 772	412 169
Maaseutuhallinto	41 702	
SIVISTYSTOIMI	10 529 721	649 066
Sivistystoimen hallinto	195 131	350
Varhaiskasvatus	2 839 224	159 023
Perusopetus	5 170 280	237 405
Lukio	988 704	36 300
Kirjasto	328 446	3 250
Vapaa sivistystyö	105 849	
Hyvinvointi	902 087	212 738
TEKNINEN TOIMI	4 515 454	4 807 246
Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	485 212	500
Kuntatekniikka	731 086	275 246
Kiinteistö- ja ruokapalvelut	3 120 316	4 359 900
Maa- ja metsätilat	63 249	133 100
Rakennusvalvonta	101 725	38 500
Teknisen toimen projektit	13 866	
VESIHUOLTOLAITOS	469 881	650 098
YHTEENSÄ	18 842 537	7 036 510
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot		10 473 000
Valtionosuudet		3 174 584
Korkotulot		110 000
Muut rahoitustulot		130 000
Korkokulut	339 000	
Muut rahoituskulut	200 000	
Satunnaiset erät		
Investointiosa		
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet	1 210 000	
Palvelutuotanto	190 000	
Kuntatekniikka	848 000	387 000
Konsernipalvelut	80 000	60 000
Vesihuoltolaitos	300 000	
YHTEENSÄ	2 628 000	447 000
Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 202 604	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Vaikutus maksuvalmiuteen	-341 047	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA	24 871 094	24 871 094

5. INVESTOINNIT

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina talousarviovuodelle 2025 ja suunnitteluvuosille 2026–2027 sekä investointeihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointimenoina budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä toimialasijoitukset osakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille. Hankeryhmien alla on ryhmittely kohdetyypeittäin. Hankeryhmä on valtuustoon nähden sitova taso.

Investointiosaan esitetään sellaiset investoinnit, joiden arvonlisäveroton hankintahinta ylittää 10 000 euroa. Pienemmät hankinnat tehdään käyttötalouden määrärahojen puitteissa.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:		Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Rakennukset								
Yritysten toimitilahankeet	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x					
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Kolpan saunamaailma, liikennejärjestelyt ja tiestö	Palvelukyvyn paranta	Uusinvestointi	x					
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet yhteensä			1 210 000	0	0	0	0	0

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:		Palvelutuotanto (sis.tilat, laitteet, kalusto, ohjelmisto jne.)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Rakennukset								
Hallinto- ja laitosrakennukset								
Lukion peruskorjaus, iv-koniden saneeraus	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
Lukio, luokahuoneiden korjauksia (2kpl)	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
Koulukeskuksen kiinteistöautomaation uusiminen	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x					
Urheilutalon peruskorjaus (v. 2024 suunnitelmat)	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x	x	x			
Urheilutalon kalusteet, varusteet	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi			x			
Terveysaseman peruskorjauksia, ikkunoiden uusim	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x	x			
Pyrrin aita	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
Museon korjauksia, pärekatto ja vesijohto	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x	x				
Palvelutuotanto yhteensä			190 000	2 135 000	1 120 000	0	0	0

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

HANKERYHMÄ:		Kuntatekniikka (sis. liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet sekä liikuntapaikat)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Liikuntapaikat								
Saimaan reitti	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	x			140 000		
Kuvansin kaukalo / pohjan uusiminen	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x					
<i>Yhteensä</i>						140 000		
Puistot								
Torialueen kehittäminen/suunnittelu	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x	x				
Huimaa-puiston aidat	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x					
Leikkipuistojen kehittäminen, saattoalue ja paikoit	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi		x				
Joroisten sataman laiturin uusiminen	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x					
Kotkatharjun ulkokuuntoilulaitteet	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi		x				
<i>Yhteensä</i>								
Kadut								
Kolpan alueen asfaltoinnit v. 2025	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	x					
Tuohilahdentien-Kolpantien katuvalaistus	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	x					
Liikenneturvallisuus- ja estettömyyden parantaminen	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x	x	x			
Katuvalaistuksien uusiminen, Valta-, Lemmikki- ja	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi		x	x			
Katujen kohdentamattomat peruskorjaukset	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x	x	x			
Katujen kohdentamattomat asfaltoinnit	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x	x	x			
<i>Yhteensä</i>								
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
Palviaisten terminaali	Tuotantokyvyn tehostaminen	Uusinvestointi	x			210 000		
Lentopaikan aita	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	x			37 000		
<i>Yhteensä</i>						247 000		
Kuntatekniikka yhteensä			848 000	220 000	115 000	387 000	0	0

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

HANKERYHMÄ:		Konsernipalvelut (asunnot, yhtiöt)						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Muut pitkävaikutteiset menot								
Yleinen hankesuunnitteluraha								
Yleinen hankesuunnitteluraha			x	x	x			
Osakkeet ja osuudet								
JoWa Aviation Oy pääomitus								
JoWa Aviation Oy pääomitus			x					
Maa- ja vesialueet								
Maa- ja vesialueiden hankinta								
Maa- ja vesialueiden hankinta			x	x	x			
Loma-asuntontit						20 000	20 000	20 000
Asuintontit						40 000	40 000	40 000
<i>Yhteensä</i>						60 000	60 000	60 000
Konsernipalvelut yhteensä			80 000	70 000	70 000	60 000	60 000	60 000
Joroisten kunta yhteensä			2 328 000	2 425 000	1 305 000	447 000	60 000	60 000

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

TOIMIALA:		VESIHUOLTOLAITOS						
Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus- laajennus- korvausinvestoin- ti)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
Jäteveden puhdistamoiden peruskorjaus suunniteltu	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi		x				
Jätevesiautomaatiikan uusminen	Palvelukyvyn paranta	Korvausinvestointi	x					
<i>Yhteensä</i>								
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraukset								
Vesi- ja viemäriinjojen rakentaminen ja peruskorj	Tuotannon tehostami	Korvausinvestointi	x	x	x			
Joroinen-Varkaus yhdysvesijohdon paineenkorotus	Tuotannon tehostami	Uusinvestointi	x					
<i>Yhteensä</i>								
Vesihuoltolaitos yhteensä			300 000	100 000	100 000	0	0	0
Kunta ja Vesihuoltolaitos yhteensä			2 628 000	2 525 000	1 405 000	447 000	60 000	60 000
Kunta ja Vesihuoltolaitos netto			2 181 000	2 465 000	1 345 000			

6. RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään Toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma, kunta ja vesihuoltolaitos:

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	2 233 049	1 155 955	1 542 557	1 553 417	1 110 773
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT					
Pakolliset varaukset	0	0	0	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot	121 719	0	0	0	0
Muut oikaisut	0	0	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	121 719	0	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 354 768	1 155 955	1 542 557	1 553 417	1 110 773
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-1 242 120	-2 878 000	-2 628 000	-2 525 000	-1 405 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	119 000	439 500	387 000	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL					
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT	400 369	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT	-121 719	0	0	0	0
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL	278 650	60 000	60 000	60 000	60 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-844 470	-2 378 500	-2 181 000	-2 465 000	-1 345 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 510 298	-1 222 545	-638 443	-911 583	-234 227
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	0	0	0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	68 457				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	68 457	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 276 292	-3 071 028	-3 202 604	-3 578 922	-3 718 393
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	700 000		0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-3 276 292	1 128 972	297 396	-78 922	-218 393
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-112 004				
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	65 075				
VAIHTO-OMAISSUUDEN MUUTOS	846				
SAAMISTEN MUUTOS	493 158				
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3 444 243				
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-2 885 164	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 205 004	1 128 972	297 396	-78 922	-218 393
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 694 706	-93 573	-341 047	-990 505	-452 620
KASSAVARAT 31.12.	9 469 361				
KASSAVARAT 1.1.	14 164 068				

RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 694 706				
---------------------------	-------------------	--	--	--	--

Rahoituslaskelma osoittaa, että tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynneillä ei pystytä kattamaan talousarviovuoden 2025 suunniteltuja investointimenoja ja lainojen lyhennyksiä. Talousarviolainaa suunnitellaan nostettavan 3,5 miljoonaa euroa ja sen lisäksi investointimenoja joudutaan kattamaan kassavaroista vielä noin 340 000 eurolla, mikä tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden hienoista heikkenemistä.

Rahoituslaskelman tunnusluvut informatiivisesti:

Tunnusluku	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulorahoituksella rahoitettu osuus investointien omahankintamenosta, investointien tulorahoitus %	Vuosikate/ investointien omahankintameno, %	198,8	47,4	68,8	61,5	79,1
Tulorahoituksen riittävyys lainoista aiheutuviin velvoitteisiin, laskennallinen lainanhoitokate >2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko	Laskennallinen lainanhoitokate >1	1,03	0,63	0,74	0,75	0,59

Talousarviovuonna 2025 investointien omahankintamenoista pystytään rahoittamaan noin 70 % tulorahoituksella ja loput 30 % täytyy kattaa pääomarahoituksella (omaisuuden myynneillä, lainarahalla tai kassavaroilla). Investointien tulorahoitus osuus tippuu noin 60 %:iin suunnitelmavuonna 2026, koska investointimenojen taso säilyy lähes samalla tasolla vuoteen 2025 verrattuna ja suunnitelmavuodelle ei ole arvioitu saatavan rahoitusosuuksia investointeihin. Vaikutus kunnan maksuvalmiuteen on merkittävästi heikentävä, noin miljoona euroa. Suunnitelmavuonna 2027 tulorahoituksella pystytään kattamaan noin 80 % investointien omahankintamenoista. Suunnitelmavuonna 2027 investointimenojen määrä laskee noin miljoonalla eurolla, ja vaikutus maksuvalmiuteen ei ole enää niin suuri kuin vuonna 2026, vaikka tulorahoituksen on arvioitu heikkenevän muun muassa valtionosuuksien pienentyessä.

Laskennallinen lainanhoitokate pysyy heikkona, koska tunnusluku on pienempi kuin 1 talousarvio- ja suunnitelmavuosina. Kunnan normaali tulorahoitus ei siis ole riittävällä tasolla lainanhoitomenojen kattamiseksi.

Investointien tulorahoitus %- ja lainanhoitokate-tunnuslukuja laskettaessa ei ole vielä huomioitu tuottavien investointien (toimitilahanke ja Palviaisten terminaali) tulovirtaa, mitkä toteutuessaan kasvattavat toiminnan rahavirtaa rahoituslaskelmassa. Näiden tulojen lisäyksen jälkeen tunnusluvut paranevat hieman.

Kunnan lainamäärä talousarviovuonna tulee olemaan 3 894 euroa/asukas. Tilinpäätöksessä 2023 kunnan lainamäärä oli 3 735 €/asukas ja konsernin lainamäärä 4 862 euroa/asukas. Kriisikuntakriteereissä lainamäärän raja-arvo täyttyy, mikäli asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla.

Kuntastrategiassa tai muutoin ei ole asetettu sitovia tunnuslukutavoitteita.